

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης
και Τέχνης

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ**

**Διπλωματική Εργασία
στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες και Τέχνες της Μουσικής»**

**«Ιστορική έρευνα, καταγραφή και ψηφιοποίηση
του αρχειακού υλικού του
Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής
Θεσσαλονίκης»**

Φοιτητής:
Κανελλόπουλος Βασίλειος Α.Μ.: 22033

Επιβλέπων καθηγητής:
Δρ . Χασιώτης Κωνσταντίνος
Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2023

Υπεύθυνη Δήλωση

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι όλα τα στοιχεία σε αυτή την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάστηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία. Δηλώνω υπεύθυνα ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν αποτελούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

Ευχαριστίες – Αφιέρωση

Θερμές ευχαριστίες απευθύνονται στον επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας μου καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Χασιώτη, για την αμέριστη στήριξη και τις συμβουλές του. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τους συναδέλφους αστυνομικούς Καλίγκο Δημήτρη, Κανελλόπουλο Άγγελο και Εμμανουηλίδη Παναγιώτη του Μουσικού Τμήματος της Ελληνικής Αστυνομίας στη Θεσσαλονίκη για την ουσιαστική βοήθειά τους. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για τη στήριξη που μου παρείχε στη διάρκεια των σπουδών μου, καθώς και τον φίλο μου Μπλατσιώτη Χρήστο για την αμέριστη βοήθεια του.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	v
Abstract.....	vi
Κεφάλαιο 1 : Οι μουσικές μπάντες.....	1
Οι φιλαρμονικές ορχήστρες.....	1
Οι μουσική στα Ένοπλα Τμήματα.....	2
Κεφάλαιο 2 : Οι Μουσικές μπάντες των Ενόπλων Δυνάμεων.....	4
Μουσικές μπάντες των Ελληνικών Στρατιωτικών Τμημάτων.....	4
Ο πρωτεργάτης Αρχιμουσικός Μιχαήλ Μάγκελ (1800 – 1887).....	5
Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η ανασύσταση της Στρατιωτικής Μουσικής.....	7
Η Βασιλεία του Όθωνα Α΄ (1832 – 1887) και η Μπάντα των Βαυαρών.....	8
Κεφάλαιο 3: Η Μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής και η Στρατιωτική Μουσική.....	9
Η μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής.....	9
Η Στρατιωτική Μουσική 19ου και 20ου Αιώνα – Κωνσταντίνος Παναγόπουλος....	10
Κεφάλαιο 4: Μουσικές μπάντες Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και Ενιαίας Ελληνικής Αστυνομίας.....	11
Γενικά στοιχεία.....	11
Η μουσική της Ελληνικής Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων.....	12
Η μουσική της ενιαίας Ελληνικής Αστυνομίας (Ελ.ΑΣ.).....	12
Το Αστυνομικό Τμήμα Μουσικής Θεσσαλονίκης.....	13
Κεφάλαιο 5: Η καλλιτεχνική ιστορία του Τμήματος Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας.....	14
Κεφάλαιο 6: Αρχείο μουσικής Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης.....	16
Μέθοδος καταγραφής μουσικών κειμένων και σύνταξης του πίνακα	16
Συμπεράσματα.....	16
Παράρτημα Α: Εικόνες.....	18
Παράρτημα Β: Συντομογραφίες οργάνων.....	31
Παράρτημα Γ: Αρχειακή καταγραφή μουσικών κειμένων.....	32
Βιβλιογραφία.....	45

Συντομογραφίες

Δ.Ε.	Διπλωματική Εργασία
Π.Μ.Σ.	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Ε.Τ.	Εθνικό Τυπογραφείο
Γ.Ε.Σ.	Γενικό Επιτελείο Στρατού
ΕΛ. ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
Φ/Ο	Φωτοαντίγραφο

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών μου στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες και Τέχνες της Μουσικής» του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Η έρευνα που προηγήθηκε της ψηφιοποίησης του αρχαιικού υλικού του Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης έφερε στην επιφάνεια ένα τεράστιο απόθεμα ιστορικών στοιχείων για την πορεία της μουσικής στα σώματα του στρατού και τα σώματα ασφαλείας. Έτσι, πληροφορίες για γεγονότα και πρωταγωνιστές από τους αρχαίους χρόνους μέχρι και τη σύγχρονη εποχή, κρίθηκε σκόπιμο και γοητευτικό να ενσωματωθούν στην εργασία.

Τα στοιχεία και οι πηγές που συμπεριλαμβάνονται στην εργασία παρουσιάζονται για πρώτη φορά σε μια ενιαία καταγραφή, με έμφαση στα μουσικά τμήματα της Ελληνικής Αστυνομίας από την ίδρυσή τους έως και σήμερα, κάνοντας ξεχωριστή αναφορά στο Μουσικό Τμήμα της ΕΛ.ΑΣ. που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη.

Στο ίδιο πλαίσιο, η εργασία καταγράφει και παρουσιάζει τους σημαντικότερους νόμους και διατάγματα που σχετίζονται με τη Μουσική της Ελληνικής Αστυνομίας, της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων, πριν και μετά την ενοποίησή τους.

Οι πληροφορίες για τα αρχεία της μουσικής και των μουσικών της Ελληνικής Αστυνομίας/Χωροφυλακής και Αστυνομίας Πόλεων, το ρεπερτόριο, τους συνθέτες αρχιμουσικούς κ.λπ. παρουσιάζονται σε ξεχωριστό κεφάλαιο στο δεύτερο μέρος της εργασίας.

Οι ερευνητικές δυσκολίες που χρειάστηκε να ξεπεραστούν ήταν πολλές και σχετίζονται κυρίως με την αναζήτηση αρχαιικού υλικού του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού αιώνα, κυρίως νομοθετημάτων και διαταγμάτων, καθώς και με την ανεύρεση βιογραφικών και λοιπών στοιχείων για Αρχιμουσικούς και άλλους πρωταγωνιστές. Αυτό όμως που δίνει σκυτάλη για περαιτέρω έρευνα και παράθεση συμπληρωματικών στοιχείων που θα καταστήσουν ακόμη πιο ολοκληρωμένο το θέμα που διαπραγματεύεται η παρούσα εργασία είναι μία αντίστοιχη έρευνα στο Αστυνομικό Τμήμα Μουσικής Αθηνών, όπου η βιβλιοθήκη είναι σαφώς μεγαλύτερη.

Λέξεις κλειδιά: στρατιωτική μουσική, μπάντα, φιλαρμονική, Αστυνομικό Τμήμα Μουσικής, ορχήστρα πνευστών, Θεσσαλονίκη.

**Historical research, writing and digitization
of its archival material
Music Police Department of
Thessaloniki**

Abstract

This dissertation was prepared as part of my studies in the MSc program "Sciences and Arts of Music" at the Department of Music Science and Art of the University of Macedonia.

The research preceding the digitization of the archival material of the Police Music Department of Thessaloniki brought to light a vast reservoir of historical information regarding the evolution of music within the Greek army and security forces. Thus, events and protagonists emerged from the Antiquity to the contemporary era, and it was decided that they should be incorporated in this work due to their historical importance.

Data and sources included in this work are derived from both primary material and secondary sources and are, to a large extent, presented for the first time in a unified manner, chronologically and with emphasis on the musical divisions of the Hellenic Police from its establishment to the present day, with a special focus on the Music Department of the Hellenic Police of Thessaloniki.

In the same context, this work records and presents all the laws and decrees related to the Music of the Hellenic Police, the Gendarmerie, as well as the City Police and the Hellenic Police after their unification.

The same applies to the archives of music and musicians of the Hellenic Police / Gendarmerie and City Police, the repertoire, the chief musicians, etc., presented in a separate chapter in the second part of the work.

The difficulties were numerous and mainly related to the search for archival material from the 19th and early 20th centuries, as well as finding biographical and identification data for chief musicians and other protagonists. However, what gives rise to further research and the presentation of additional evidence that will make the issue dealt with in this paper even more complete is a similar investigation at the Athens Music Police Department, where the library is clearly larger.

Keywords: military music, band, gendarmerie, Police Music Department, wind band, Thessaloniki.

Κεφάλαιο 1: Οι Μουσικές Μπάντες

Οι φιλαρμονικές ορχήστρες

Η αντιστοίχιση του ελληνικού όρου «φιλαρμονική» που χρησιμοποιείται κατά παράδοση στην Ελλάδα εννοώντας την ορχήστρα ή μπάντα πνευστών/κρουστών, με τους αγγλικούς όρους “marching band” ή “wind band” δεν είναι ακριβής. Για την ακρίβεια ο όρος Φιλαρμονική Ορχήστρα, στο εξωτερικό αφορά συνήθως ένα μεγάλο μουσικό σχήμα και μάλλον λανθασμένα χρησιμοποιείται στην χώρα μας για να προσδιορίσει τις αντίστοιχες ορχήστρες πνευστών, όπως πιο εύστοχα θα έπρεπε να αποκαλούνται. Παρόλα αυτά, οι δύο αυτοί όροι περιγράφουν παρόμοια μουσικά σχήματα, με επιμέρους διαφορές από χώρα σε χώρα. Με τον όρο «φιλαρμονική» εννοούμε στον τόπο μας ένα μουσικό σύνολο μικρής ή μεγάλης κλίμακας που αποτελείται αποκλειστικά από πνευστά και κρουστά όργανα, το οποίο μπορεί να αποδώσει ένα ευρύ μουσικό ρεπερτόριο, εν κινήσει τις περισσότερες φορές, καθώς και σε κάποιες περιπτώσεις, ειδικούς κινησιολογικούς σχηματισμούς την ώρα που παιανίζει. Ειδικότερα, η φιλαρμονική στις μονάδες του Στρατού και των Σωμάτων Ασφαλείας είναι ένα μουσικό σώμα που υπάγεται είτε σε μια στρατιωτική μονάδα (Ξηράς, Ναυτικού ή Αεροπορίας) ή σε ένα Σώμα Ασφαλείας (Αστυνομία, Λιμενικό, Πυροσβεστική), λειτουργεί ως αυτόνομο τμήμα στο πλαίσιο της μονάδας όπου ανήκει και αποτελείται από μουσικούς οι οποίοι υπηρετούν στην ίδια μονάδα.

Με τον όρο «μπάντες» (bands) επίσης, συνηθίζεται να αποκαλούνται στην Ελλάδα οι ορχήστρες των ένστολων σωμάτων, των δήμων ή και άλλων φορέων. Αυτές οι ορχήστρες στο εξωτερικό αποκαλούνται «marching bands» και χαίρουν καθολικής αποδοχής και θαυμασμού.

Ο όρος «μπάντα» (“band”), ετυμολογικά συνδέεται κατά μία άποψη με τη γοθτική λέξη “bandwa” η οποία γλωσσολογικά σημαίνει «ένα σημάδι».¹ Σύμφωνα με τις ίδιες ερμηνείες, η λέξη “band” προσδιόριζε στη γλώσσα των πρωτογερμανικών λαών (Γότθοι) εκείνα τα τμήματα των στρατιωτών που πάνω από την ενδυμασία τους, φορούσαν μια λωρίδα υφάσματος ίδιου χρώματος ώστε να ξεχωρίζουν ως ομάδα από το υπόλοιπο σώμα του στρατού τους. Η χρήση της λέξης «μπάντα» για τον χαρακτηρισμό μιας «μουσικής ομάδας» ανδρών, ανάγεται περίπου στο 1600 όταν στην Κεντρική Ευρώπη ονομάστηκαν με αυτό τον όρο οι μουσικές ομάδες που συνόδευαν τα στρατιωτικά τμήματα για να υποστηρίξουν το βάδισμα και την πορεία τους με τον μουσικό ρυθμό που έδιναν.²

Η αγγλική λέξη “march” (εμβατήριο, μουσικός ρυθμός βάδισης), σύμφωνα με την ετυμολογική ρίζα της, ενδεχομένως να συνδέεται και με το «βάδισμα» των ρωμαϊκών λεγεώνων. Η λέξη “march” ερμηνευμένη ως «εμβατήριο» συσχετίζεται αρχικά με τη γαλλική λέξη “marcher” (περπατώ) ή με το

¹ *Online Etymology Dictionary*, sub verso “band”. Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.etymonline.com/word/band>.

² *Online Etymology Dictionary*, sub verso “band”. Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.etymonline.com/word/band>.

γαλλο-ρωμαϊκό ρήμα “marcare” και το λατινικό “marcus” που ερμηνεύεται ως «σημαδεύω» (μαρκάρω).³ Το έντονο και ρυθμικό βιάδισμα των ρωμαϊκών λεγεώνων κυριολεκτικά άφηνε σημάδι στο έδαφος, ήταν σαφώς σχετικό με τα “marcus – marcare” κι αυτό το συνδέει εμμέσως με τα “marcher – march” και “marching”.⁴ Δεν είναι καθόλου εύκολο να προσδιοριστεί η πρώτη αναφορά ή επίσημη χρήση του όρου “marching band” που χρησιμοποιείται σήμερα.

Να σημειωθεί επίσης ότι η πρώτη αναφορά της λέξης “march” με την έννοια του εμβατήριου καταγράφεται το 1588 στο έργο *Orchésographie* του Thoinot Arbeau, ψευδώνυμο του Γάλλου κληρικού Jehan Tabourot (1520 - 1595) ο οποίος στα τέλη του 16ου αιώνα κάτω από τον συγκεκριμένο τίτλο συνέταξε μια μελέτη για τα είδη του χορού στη Γαλλική κοινωνία.⁵

Η μουσική στα Ένοπλα Τμήματα

Η μουσική στα ένοπλα σώματα διαφόρων λαών καταγράφεται από την αρχαιότητα. Η παλαιότερη ίσως αναφορά για χρήση μουσικής από ένοπλο σώμα γίνεται στην Παλαιά Διαθήκη και αναφέρεται στην πολιορκία και στην άλωση της Ιεριχούς κατά την εποχή του Ιησού του Ναυή, όταν τα τείχη της πόλης ισοπεδώθηκαν αμέσως μόλις σήμαναν οι σάλπιγγες του στρατού των Ισραηλιτών (περί το 1400 π.Χ.).⁶

Στην αρχαία Ελλάδα, η παρουσία της μουσικής στις ένοπλες δυνάμεις χρονολογείται από τα αρχαϊκά χρόνια (10^{ος}–6^{ος} αι. π.Χ.). Σύμφωνα με τις διηγήσεις για τον Τρωϊκό Πόλεμο (8^{ος}–7^{ος} αι. π.Χ.), η Θέτιδα, γνωρίζοντας ότι ο γιός της Αχιλλέας θα πέθαινε στη διάρκεια του πολέμου, τον έντυσε γυναίκα και τον έκρυψε στην αυλή του Λυκομήδη, βασιλιά της νήσου Σκύρου. Εκεί τον αναζήτησε για να τον στρατολογήσει ο Οδυσσέας, ο οποίος ως πολυμήχανος που ήταν, εμφανίστηκε ως έμπορος γυναικείων ειδών και άφησε μπροστά από τις γυναίκες της αυλής ρούχα, κοσμήματα και ένα σπαθί. Αμέσως μετά, σάλπισε ένα πολεμικό κάλεσμα και ενώ όλες οι γυναίκες συνέχισαν να ενδιαφέρονται για τα ρούχα και τα κοσμήματα μόνο μία γύρισε κι άρπαξε το σπαθί. Ήταν ο μεταμφιεσμένος Αχιλλέας, ο οποίος αντέδρασε αστραπιαία καθώς είχε συνηθίσει να «ορμάει» στο άκουσμα του πολεμικού σαλπίσματος και έτσι αποκαλύφθηκε.

Η σάλπιγγα, ο αυλός και τα διάφορα είδη του όπως και άλλα πνευστά, τα τύμπανα, τα κύμβαλα, τα κρόταλα και άλλα κρουστά, ήταν μερικά από τα μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων.⁷

³ *Grove Music Online*, sub verso “march”, Πρόσβαση στις 12/09/2023 από <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/search?q=march&searchBtn=Search&isQuickSearch=true>.

⁴ *Online Etymology Dictionary*, sub verso “march”, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.etymonline.com/word/march>.

⁵ *Encyclopaedia Britannica online*, sub verso “march music”, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.britannica.com/art/march-music>.

⁶ Thomas A. Holland, “Jericho”, *The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East*, τεύχος 3 (1997): 220–24.

⁷ Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κ. Κοτσανά, «Τα μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων» (online), Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://kotsanas.com/cat.php?category=21>.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ένα από τα προσωνόμια της θεάς Αθηνάς ήταν και το «Αθηνά Σάλπιγξ» ενώ όπως αναφέρει ο περιηγητής Πausανίας (2^{ος} αι. μ.Χ.) η Αθηνά φέρεται να ήταν προστάτης των μουσικών σαλπιγκτών του στρατού και υπήρχε ένας τέτοιος ναός προς τιμή της στο Άργος. Ο Αισχύλος περιγράφει τους εμψυχωτικούς παιάνες που τραγουδούσαν οι Έλληνες στρατιώτες όταν ετοιμάζονταν να ριχτούν στη μάχη, με ήχο δυνατό που αντιλαλούσε σαν βουητό, σκορπώντας τρόμο στους εχθρούς τους,⁸ εικόνα που αντιστοιχεί στα σύγχρονα εμβατήρια που σκοπό έχουν να εμψυχώσουν ένα ένοπλο σώμα. Ο Θουκυδίδης στις περιγραφές του Πελοποννησιακού πολέμου (431 π.Χ. – 404 π.Χ.) αναφέρει ότι υπήρχε ένα μουσικό τμήμα που συνόδευε το στρατό των Σπαρτιατών στη μάχη συντονίζοντας το βήμα του στρατού των Λακεδαιμονίων με το ρυθμό της μουσικής.⁹

Κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ο στρατός των κατακτητών Ρωμαίων, περιλάμβανε σώματα μουσικών που αποτελούνταν κυρίως από σαλπιγκτές και μουσικούς διαφόρων χάλκινων πνευστών οργάνων καθώς και από τυμπανιστές. Σκοπός της στρατιωτικής μουσικής των Ρωμαίων ήταν και σε αυτή την περίπτωση, η εμψύχωση των ενόπλων τμημάτων, ο συντονισμός του βαδίσματος των στρατιωτών στη μάχη ή σε πορείες, το σάλπισμα διαφόρων παραγγεμάτων, η συμμετοχή σε τελετές απόδοσης τιμών, οι παρελάσεις σε «θριάμβους» κλπ. Αναφέρεται επίσης ότι οι Ρωμαίοι έδιναν μεγάλη σημασία στη στρατιωτική μουσική και για τον σκοπό αυτό λειτουργούσαν ειδικές σχολές εκμάθησης και εκπαίδευσης μουσικών οι οποίοι στη συνέχεια στελέχωναν τις στρατιωτικές μπάντες.¹⁰

Στα χρόνια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, χορωδίες («χοροί») συνόδευαν στρατιωτικά τμήματα του κράτους και προσεύχονταν μέσω ψαλμών προς τον Θεό για νίκη εναντίων των εχθρών ή τραγουδούσαν τα επινίκια των μαχών. Τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούσαν οι βυζαντινοί ήταν κυρίως αυλοί, κρουστά, κιθάρες, πολύχορδα καθώς και το αποκαλούμενο «πολύαυλον όργανο», μια εκδοχή του σημερινού εκκλησιαστικού οργάνου, προφανώς για εκδηλώσεις και τελετές σε κλειστούς χώρους.¹¹

Στη διάρκεια της Οθωμανικής κατοχής, η ανάπτυξη του στρατού της Αυτοκρατορίας περιλάμβανε και την παρουσία των αντίστοιχων στρατιωτικών μουσικών σωμάτων. Οι Οθωμανικές στρατιωτικές μπάντες, οι αποκαλούμενες “mehter”, παιάνιζαν για να χαιρετήσουν Οθωμανούς ηγεμόνες και άλλους αξιωματούχους ή δημιουργούσαν θορυβώδεις εντυπώσεις σε βάρος του ηθικού των αντιπάλων, χρησιμοποιώντας τύμπανα, ζουρνάδες, φλάουτα, τρομπέτες και άλλα μουσικά όργανα. Ο ιστορικός Αντώνης Φραντζής που έζησε ως αυτόπτης μάρτυρας την Άλωση της Κωνσταντινούπολης, περιγράφοντας την τελική επίθεση των Οθωμανών, το ξημέρωμα της 24^{ης} Μαΐου 1453, αναφέρει ότι

⁸ Αισχύλος, *Πέρσαι* (Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ, 2015), Πρόσβαση στις 23/08/2023 από https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=126&page=12.

⁹ Θουκυδίδης, *Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου* (Αθήνα: Γαλαξίας, 1965-1968), Πρόσβαση στις 23/08/2023 από https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=73&page=178.

¹⁰ Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαίδεια, *Λεξικόν*, τόμος 6, (Αθήνα: Γενικό Επιτελείο Στρατού, 1930), 582.

¹¹ Αικατερίνη Τσεκούρα, «Ο χορός στο Βυζάντιο», *Αρχαιολογία και Τέχνες*, τεύχος 91 (2004): 7.

ταυτόχρονα με την έναρξη των ομοβροντιών των τουρκικών πυροβόλων εναντίον της Πόλης, οι πολιορκητές ξεχύθηκαν με αλαλαγμούς για να καταλάβουν τα τείχη της, εν μέσω ιδιαίτερα ισχυρών ήχων που προέρχονταν από τα τύμπανα και τα πνευστά της στρατιωτικής μουσικής τους (mehter).¹²

Στην Ελλάδα, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, Έλληνες μουσικοί συμμετείχαν στις ομάδες των εξεγερμένων κλεφτών και αρματολών. Σχεδόν όλες οι μάχες, οι πολιορκίες, οι νίκες αλλά και οι ήττες του επαναστατικού αγώνα γίνονταν τραγούδι από τους ένοπλους μουσικούς του μετώπου. Πρόκειται για μια εκδοχή της παρουσίας μουσικών σε ένοπλα σώματα, διαφορετική από τις οργανωμένες μουσικές μπάντες, που όμως είχε σκοπό επίσης την εμπύχωση των πολεμιστών, δίχως να περιορίζεται σε αυτό.¹³

Κεφάλαιο 2: Μουσικές μπάντες Ενόπλων Δυνάμεων

Μουσικές μπάντες των Ελληνικών Στρατιωτικών Τμημάτων

Η συμβολή που είχαν οι αγωνιστές – μουσικοί στην επιτυχή έκβαση της Επανάστασης του 1821 και ο σημαντικός ρόλος που διαδραμάτισαν οι μουσικές δημιουργίες τους στα ένοπλα σώματα του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων οδήγησαν στην απόφαση να δημιουργηθεί άμεσα ένα σώμα «πολεμιστών – μουσικών» στο πλαίσιο της οργάνωσης του πρώτου τακτικού στρατού της Ελλάδος. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι αμέσως μετά την απελευθέρωση και τη σύσταση του νέου ελληνικού κράτους, ο Παναγιώτης Π. Ρόδιος, Γραμματέας Πολέμου της Προσωρινής Διοίκησης της Ελλάδος (θέση περίπου αντίστοιχη με αυτή του σημερινού υπουργού Εθνικής Άμυνας) απευθύνεται προς τον ευπατρίδη Ζακυνθινό Ιωάννη Θ. Στεφάνου και ζητεί βοήθεια από την «επιτροπή Ζακύνθου» για τη σύσταση «ομάδας πολεμικών μουσικών», ενόψει της σύστασης του τακτικού στρατού της Ελλάδος, αναφέροντας ότι «η μουσική τρόπον τινά είναι η ψυχή των τακτικών, αλλά κατά δυστυχίαν πολεμικοί μουσικοί εις την Ελλάδα σήμερον δεν ευρίσκονται».¹⁴ Το έγγραφο με ημερομηνία 19 Ιουλίου 1824 φέρει την υπογραφή του υποστρατήγου ε.α. Παναγιώτη Π. Ρόδιου ο οποίος ασκούσε καθήκοντα προσωρινού Γραμματέα Πολέμου (υπουργού) στην «Προσωρινή Διοίκηση» της Ελλάδος όπως αυτή θεσπίστηκε στη Α΄ Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου το 1822 η οποία και διακήρυξε την ανεξαρτησία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους.

Την ίδια χρονιά (1824) φάνηκε να έχει αποτέλεσμα η προσπάθεια των αρμοδίων αρχών του ελληνικού κράτους για τη σύσταση της πρώτης μουσικής «μπάντας» στο χώρο των ελληνικών ενόπλων

¹² Γεώργιος Φραντζής, *Χρονικόν 1453*, βιβλίο Γ', (Αθήνα: J.P. Migne, 1955), 69.

¹³ Ιωάννης Γκομούζας. «Οι μουσικές του 1821 στο Μουσείο Λαϊκών Οργάνων», *AthensVoice.gr*, (2021). Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.athensvoice.gr/politismos/eikastika/738260/oi-moysikes-toy-1821-sto-moyseio-laikon-organon/>.

¹⁴ Φωτεινή Κωνσταντοπούλου, «Η συμβολή της Επτανήσου στον Αγώνα της Εθνεγερσίας». *Καθημερινή*, αριθ. φύλλου 22.930 (1995): 18.

δυνάμεων. Κι αυτό καθώς στη δύναμη του πρώτου τακτικού στρατού της Ελλάδας, η οργάνωση του οποίου είχε ανατεθεί στον Γάλλο συνταγματάρχη Κάρολο Φαβιέρο (Charles Nicolas Fabvier, 1783 – 1855), αποφασίστηκε να ενταχθεί και τμήμα στρατιωτικής μουσικής αποτελούμενο από σπουδαγμένους μουσικούς ή και από αυτοδίδακτους.

Ο πρωταρχικός αρχιμουσικός Μιχαήλ Μάνγκελ (1800 – 1887)

Αυτό το πρωταρχικό μουσικό τμήματα των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων (στρατιωτική μουσική) είχε έδρα το Ναύπλιο, την πρώτη πρωτεύουσα του νεοσύστατου ελληνικού κράτους και η συγκρότηση, οργάνωση και εκπαίδευση του τμήματος ανατέθηκε στον φιλέλληνα στρατιωτικό και μουσικό Μιχαήλ Μάνγκελ (Ernest Michael von Mangel).¹⁵

Για τα νεανικά χρόνια του Mangel υπάρχουν ασαφείς και αντιφατικές πληροφορίες. Οι περισσότερες πηγές τον αναφέρουν ως Ούγγρο στην καταγωγή (κάποιες ως Αυστριακό), γεννημένο το 1800 στην πόλη Karlsburg (Gyulafehérvár στα Ουγγρικά) μιας περιοχής της Τρανσυλβανίας που εκείνη την εποχή ήταν υπό την εξουσία της Μοναρχίας των Αψβούργων και σήμερα ανήκει στη Ρουμανία έχοντας μετονομαστεί σε “Alba Iulia”. Προερχόμενος από οικογένεια που διακατέχονταν από φιλελληνικές ιδέες, ήλθε στην Ελλάδα το 1822 μαζί με τον Ούγγρο πατέρα του, Ernst (επίσης) Mangel ή Mankel και αμφότεροι εντάχθηκαν στο ένοπλο σώμα του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι ενώ πολέμησαν στο πλευρό των Ελλήνων σε πολλές μάχες εναντίον των Οθωμανών κατακτητών. Αναφέρεται επίσης ότι παντρεύτηκε Ελληνίδα, ασπάστηκε την Ορθοδοξία, βαπτίστηκε Μιχαήλ και στο γεγονός αυτό οφείλεται το ελληνικό όνομά του. Το στρατιωτικό μουσικό σώμα που ανατέθηκε στον Μιχαήλ Μάνγκελ και ακολουθούσε τον τακτικό στρατό σε εκστρατείες και μάχες,¹⁶ είτε συμμετέχοντας σε πολεμικές επιχειρήσεις, είτε ανυψώνοντας το ηθικό των στρατιωτών ή συμμετέχοντας σε πανηγυρισμούς μετά από νίκες. Σε σχέση με τη σύνθεση και τον μουσικό εξοπλισμό της πρώτης Στρατιωτικής Μουσικής του Ελληνικού Στρατού, η Αργολική Αρχαιακή Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού διαθέτει στοιχεία από έγγραφη αναφορά της εποχής (με ημερομηνία 22.9.1825) μέσω της οποίας γίνεται γνωστή η σύνθεση αυτής της πρώτης ένοπλης μπάντας που αποτελούνταν από: 3 κλαρίνα, 1 φαγκότο, 1 τρομπέτα, 2 κόρνα, 1 τρομπόνι και 5 εκτελεστές κρουστών.¹⁷

Το 1825, ο γενικός επικεφαλής του Ελληνικού Στρατού Κάρολος Φαβιέρος αποφάσισε να μετακινήσει την έδρα του στρατεύματος στην Αθήνα, αφενός επειδή θεωρούσε ότι το μέρος αυτό ήταν πιο κατάλληλο από το Ναύπλιο που μαστιζόνταν από επιδημίες και συχνά βρισκόνταν στο επίκεντρο

¹⁵ Γενικό Επιτελείο Στρατού / Διεύθυνση Μουσικού. «Ιστορικά στοιχεία για τη Μουσική του Ελληνικού Στρατού». Πρόσβαση στις 23/08/2023 από army.gr/stoiheia-organosis-genikoy-epiteleiou-stratoy/dieythynsi-moysikoy/istorika.

¹⁶ Γενικό Επιτελείο Στρατού / Διεύθυνση Μουσικού, ό.π.

¹⁷ Mangel, Michael Ernst. «Ο Φιλελληνισμός στην Ουγγαρία και οι σχέσεις της Ουγγαρίας με την Ελλάδα.» *Εταιρεία για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό*, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από www.eefshp.org/filellinismos-stin-ouggaria.

εμφυλίων συγκρούσεων ανάμεσα σε φατρίες οπλαρχηγών, αφετέρου επειδή από την Αθήνα θα μπορούσε να υλοποιήσει καλύτερα τον σχεδιασμό που είχε κατά νου για σύσταση στρατιωτικών μονάδων στη Στερεά Ελλάδα και επέκταση των στρατιωτικών επιχειρήσεων προς την Εύβοια και τη Θεσσαλία. Ο ίδιος σχεδιασμός περιλάμβανε και τη μετακίνηση της μουσικής του στρατεύματος στην Αθήνα. Η απόφαση αυτή, υλοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 1825 και καθώς η αλλαγή της έδρας περιλάμβανε και ευρεία αναμόρφωση της οργανωτικής δομής του στρατεύματος, η στρατιωτική μπάντα ανασυγκροτήθηκε και ονομάστηκε σε «Στρατιωτική Μουσική Αθηνών». Αυτή θεωρείται και η πρώτη επίσημη στρατιωτική μουσική της Ελλάδας.¹⁸

Μια χαρακτηριστική εικόνα για την άφιξη της στρατιωτικής μουσικής στην Αθήνα και το πρωτόγνωρο θέαμα που αντίκριζαν οι εκπρόσωποι των τοπικών αρχών και ο κόσμος που είχαν συγκεντρωθεί για την υποδοχή του στρατεύματος στην πόλη, μεταφέρει ο Κάρπος Παπαδόπουλος στο έργο του «Ανασκευή των εις την ιστορίαν των Αθηνών αναφερομένων περί του στρατηγού Οδυσσέως Ανδρούτζου του ελληνικού τακτικού και του συνταγματάρχου Καρόλου Φαβιέρου / Παρά του λοχαγού Κάρπου Παπαδοπούλου».¹⁹

Όπως περιγράφει χαρακτηριστικά ο Κάρπος Παπαδόπουλος, το τακτικό σώμα υπό τον Κάρολο Φαβιέρο, εισερχόμενο στην Αθήνα βιάδιζε με βήμα οδοιπορικό στον ρυθμό που έδινε παιανίζοντας η Στρατιωτική Μουσική με το «Τι καρτερείτε φίλοι και αδελφοί», ένα επαναστατικό ποίημα του Ρήγα Φεραίου που είχε μελοποιήσει ο Ελβετός μουσικοσυνθέτης Hans Georg Nägeli.²⁰

Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ως κυβερνήτης της Ελλάδος είχε σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της στρατιωτικής μουσικής κι αυτό θα αναλυθεί στη συνέχεια. Η άφιξη του Καποδίστρια και η απόφασή του να ξαναγίνει το Ναύπλιο πρωτεύουσα του Ελληνικού κράτους, μετέφερε ξανά την έδρα των κυβερνητικών υπηρεσιών στην πόλη της Πελοποννήσου. Μαζί τους μετακινήθηκε και η στρατιωτική μουσική, με τον Μιχαήλ Μάνγκελ να συνεχίζει ως αρχιμουσικός.

Ο Μιχαήλ Μάνγκελ συνέχισε τη δράση του στο Ναύπλιο έως την άφιξη του Όθωνα για την ανάληψη του θρόνου του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Ανάμεσα στα σώματα που συνόδευαν τον Όθωνα στην Ελλάδα για την υποστήριξη των βασιλικών καθηκόντων του, όπως θα αναφερθεί και σε επόμενο κεφάλαιο, συμπεριλαμβάνονταν και μια μουσική μπάντα Βαυαρών μουσικών. Η άφιξη της μπάντας των Βαυαρών και η πρωτοκαθεδρία που ανέλαβε στο χώρο της μουσικής όταν ο βασιλιάς και η κυβέρνηση μεταφέρθηκαν στην Αθήνα, σε συνδυασμό με την παρακμή του Ναυπλίου εξαιτίας αυτών των εξελίξεων, οδήγησαν τον Μάνγκελ στην απόφαση να μετακομίσει στο γειτονικό Άργος και το 1834

¹⁸Γενικό Επιτελείο Στρατού / Διεύθυνση Μουσικού, ό.π.

¹⁹Ο Κάρπος Παπαδόπουλος κατάγονταν από την Αδριανούπολη, ήταν έμπορος, αγωνιστής της Επανάστασης του 1821, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και λοχαγός του τακτικού στρατού που οργάνωσε ο Κάρολος Φαβιέρος. Με την ιδιότητα αυτή ήταν μέλος της ελληνικής στρατιάς που το 1825 μετακινήθηκε από το Ναύπλιο στην Αθήνα. Αποστρατεύτηκε με τον βαθμός του χιλίαρχου και έγραψε πολλά έργα με αναμνήσεις από τις μάχες και τις επιχειρήσεις της Ελληνικής Επανάστασης.

²⁰ Παπαδόπουλος, *Ανασκευή των εις την ιστορίαν των Αθηνών αναφερομένων περί του στρατηγού Οδυσσέως Ανδρούτσου, του ελληνικού Τακτικού και του συνταγματάρχου Καρόλου Φαβιέρου / παρά του λοχαγού Κάρπου Παπαδοπούλου* (Αθήνα: Εκ της Τυπογραφίας Πέτρου Μαντζαράκη, 1837), 74.

αποστρατεύθηκε από τις τάξεις του Ελληνικού Στρατού. Ως ιδιώτης μετακόμισε στην Αθήνα όπου το 1843 συμμετείχε στην ίδρυση της Στρατιωτικής Μουσικής Σχολής των Αθηνών.²¹

Τα βιογραφικά στοιχεία του Μιχαήλ Μάνγκελ και κυρίως ο ιδιωτικός βίος του, έχουν αποτελέσει αντικείμενο πολλών ερευνών, των οποίων τα αποτελέσματα παραμένουν αντιφατικά. Απεβίωσε στην Αθήνα το 1887 φέροντας τον βαθμό του Ταγματάρχη και τιμημένος με το Αριστείο του Αγώνος και τον Σταυρό του Σωτήρος.²² Με το έργο του ως Αρχιμουσικός δικαίως θεωρείται πως ήταν ο πρωτεργάτης της ελληνικής στρατιωτικής μουσικής.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η ανασύνταξη της Στρατιωτικής Μουσικής

Στις 18 Ιανουαρίου 1828 ο Ιωάννης Καποδίστριας έφτασε στο Ναύπλιο για να αναλάβει τα καθήκοντα του πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας σε υλοποίηση της σχετικής απόφασης που είχε λάβει η Γ' Εθνοσυνέλευση του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Λίγο μετά την εγκατάσταση του Καποδίστρια και την επαναφορά στο Ναύπλιο της πρωτεύουσας της τότε επαναστατημένης Ελλάδος (η έδρα της κυβέρνησης είχε μεταφερθεί προσωρινά στην Αίγινα από τον Αύγουστο του 1827 μέχρι τις 3 Μαρτίου 1829 για λόγους ασφαλείας και επειδή είχαν ξεσπάσει στην Πελοπόννησο εμφύλιες συγκρούσεις μεταξύ Ελλήνων οπλαρχηγών), δόθηκε εντολή να επιστρέψει από την Αθήνα στην πρωτεύουσα (Ναύπλιο) και η έδρα της Στρατιωτικής Μουσικής.

Στη νέα εποχή της Στρατιωτικής Μουσικής στο Ναύπλιο, το σώμα της ανασυντάχθηκε και ενισχύθηκε οικονομικά και σε εξοπλισμό. Πρόκειται για μια σημαντική εξέλιξη σε σχέση με την πορεία της στρατιωτικής μουσικής μπάντας και ειδικά με το ενδιαφέρον μουσικών ή άλλων ατόμων για να τη στελεχώσουν. Κι αυτό εάν συνυπολογιστεί ότι μόλις λίγα χρόνια πριν από την άφιξη του Καποδίστρια, το 1825 καταγράφεται ιστορικά μια ιδιότυπη απεργία των μουσικών της στρατιωτικής μπάντας του Ελληνικού Στρατού με αίτημα την αύξηση των αποδοχών τους. Συγκεκριμένα στα Γενικά Αρχεία του Κράτους²³ είναι καταχωρημένη αναφορά προς την Προσωρινή Διοίκηση της Ελλάδος («Εκτελεστικό») με αριθμό πρωτοκόλλου 2678 / 22 Σεπτεμβρίου 1825 στην οποία οι μουσικοί της στρατιωτικής μπάντας ζητούν να έχουν καλύτερες αμοιβές από τους στρατιώτες των άλλων ειδικοτήτων «λόγω μεγαλυτέρας κοπώσεως».

Η διοίκηση Καποδίστρια έδειξε πως αντιλήφθηκε τη σημασία της οικονομικής κατάστασης των στρατιωτικών μουσικών, ενδεχομένως και λόγω του υψηλού επιπέδου της μουσικής παιδείας που είχε ο

²¹ Έλεν Ντόρφνερ, «Η μουσική ζωή της Αθήνας στην αυλή του βασιλιά Όθωνα Α' της Ελλάδας (1834-1862)». *Online-Compendium των ελληνογερμανικών διασταυρώσεων*. Προσβάσιμο στις 23/08/2023 από <https://comdeg.eu/das-musikleben-in-athen-am-hof-konig-ottos-i-von-griechenland-1834-1862-revision/>.

²² Ελευθέριος Γ. Σκιαδάς, «Χριστούγεννα στο Ναύπλιο επί Καποδίστρια», *ΤΑ ΑΘΗΝΑΪΚΑ*, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από https://www.taathinaika.gr/christougenna-sto-nafplio-epi-kapodistria/#_ftn1.

²³ Γενικά Αρχεία του Κράτους, *αρχείο Προσωρινής Διοικήσεως της Ελλάδος*, α.π. 2678/22 Σεπτεμβρίου 1825. <http://www.gak.gr/index.php/el/menu-el/gak-sillogi/arxeia-kai-sylloges>.

Καποδίστριας και του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος που έδειχνε για τη συστηματική ανάπτυξη της μουσικής παιδείας στην Ελλάδα. Όπως ο ίδιος έγραφε: «η επιστημονική μουσική είναι μέρος ουσιώδες της ελευθέρως αγωγής, ρυθμίζουσα και ηθοποιούσα τας φυσικάς και ηθικάς δυνάμεις».²⁴

Έτσι, με το υπ. αριθ. 13711 Κυβερνητικό Διάταγμα στις 15 Αυγούστου 1829, αυξήθηκε ο μισθός των υπηρετούντων στη Στρατιωτική Μουσική. Από το ίδιο Διάταγμα προκύπτει ότι εκείνη την περίοδο η Στρατιωτική Μουσική αποτελούνταν από 18 άνδρες ενώ στα τέλη του 1831 η δύναμή της αυξήθηκε σε 55 άνδρες κι αυτό σίγουρα οφείλεται και στη μισθολογική αναβάθμιση που προηγήθηκε και η οποία λειτούργησε θετικά στην προσέλκυση περισσότερων μουσικών.

Αναφέρεται επίσης ότι εκτός από τους στρατιωτικούς σκοπούς που επιτελούσε η στρατιωτική μπάντα, εξυπηρετούσε και τις ανάγκες της φιλόμουσης κοινότητας του Ναυπλίου, με συναλίες και συμμετοχή σε εκδηλώσεις. Μάλιστα μια οικία της πόλης, η οικία Μαλοκίνη, χρησίμευε ως «Ωδικόν Σχολείον» κι εκεί γίνονταν οι πρόβες της στρατιωτικής μπάντας, παραδίδονταν μαθήματα μουσικής και πραγματοποιούνταν μουσικές εκδηλώσεις. Αυτή η υπόσταση της στρατιωτικής μπάντας, το να λειτουργεί δηλαδή και ως φιλαρμονική ορχήστρα με τη συμπληρωματική συμμετοχή και επαγγελματιών πολιτών – μουσικών, δίνοντας έναν ιδιαίτερο φιλόμουσο τόνο στην κοινωνική ζωή της Καποδιστριακής περιόδου του Ναυπλίου, ονομάστηκε «Μουσικός Θίασος» και αρχιμουσικός της ήταν ο Μιχαήλ Μάνγκελ.²⁵

Η αξιόλογη μουσική παιδεία του Ιωάννη Καποδίστρια, με Επτανησιακές και Ευρωπαϊκές επιρροές και η αντίστοιχη μέριμνα του Κυβερνήτη για μια σοβαρή μουσική ανάπτυξη στην ελληνική κοινωνία, είναι στοιχεία που είχαν θετική επίδραση και στην εξέλιξη της στρατιωτικής μουσικής σε εκείνη την ταραγμένη περίοδο των πρώτων χρόνων του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, όπως αποδεικνύεται από πλήθος παρεμβάσεων (οργανωτική ανασύνταξη, οικονομική αναβάθμιση μισθών για τα μέλη της μπάντας, ενίσχυση σε εξοπλισμό, ενθάρρυνση για εκσυγχρονισμό ρεπερτορίου με εισαγωγή και δυτικών μουσικών επιρροών, στελέχωση μέσω δημιουργίας συνθηκών προσέλκυσης νέων μουσικών κ.ά.).²⁶ Όμως η ξαφνική δολοφονία του Καποδίστρια στις 27 Οκτωβρίου 1831 δεν επέτρεψε να έχουν διάρκεια όλοι οι παραπάνω σχεδιασμοί για την παραπέρα ανάπτυξη της μουσικής μπάντας του Ελληνικού Στρατού και δεν προχώρησαν οι μεταρρυθμίσεις που αρχικά είχαν δρομολογηθεί.

Η Βασιλεία του Όθωνα Α΄ (1832 – 1887) και η Μπάντα των Βαυαρών

Η Συνθήκη του Λονδίνου (1832) που όριζε λεπτομέρειες του Πρωτοκόλλου της ανεξαρτησίας του νέου ελληνικού κράτους, όρισε ως βασιλιά της νέας χώρας τον Βαυαρικής καταγωγής Όθωνα. Αυτός

²⁴ Ελένη Κούκου, *Ο Καποδίστριας και η Παιδεία* (Αθήνα [χ.ο.], 1972), 74.

²⁵ Σκιαδάς, «Χριστούγεννα στο Ναύπλιο επί Καποδίστρια».

²⁶ Κούκου, *Ο Καποδίστριας και η Παιδεία*, 74.

ήταν ο δευτερότοκος γιος του φιλέλληνα βασιλιά της Βαυαρίας Λουδοβίκου Α΄. Η άφιξη στην Ελλάδα του βασιλιά στις 25 Ιανουαρίου 1833 άνοιξε το δρόμο για να έλθουν στη χώρα και μουσικοί από την πατρίδα του, τη Βαυαρία.

Ο πρώτος βασιλιάς του νεοσύστατου ελληνικού κράτους εγκαταστάθηκε αρχικά στο Ναύπλιο συνοδευόμενος από ένα Τάγμα εθελοντών Βαυαρών μουσικών, αποτελούμενο από 35 άνδρες το οποίο ανέλαβε τα επίσημα καθήκοντα της στρατιωτικής μουσικής μπάντας του Παλατιού.²⁷

Στις 18 Σεπτεμβρίου 1834 η Αθήνα ανακηρύχθηκε πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους και η μπάντα των Βαυαρών μετακινήθηκε στη νέα πρωτεύουσα της χώρας μαζί με τον βασιλιά. Εκτός από την παρουσία σε επίσημες εκδηλώσεις, η μπάντα των Βαυαρών συνήθιζε να παίζει μουσική δύο φορές την εβδομάδα σε διάφορες περιοχές της Αθήνας, εντυπωσιάζοντας με τη στολή των μουσικών της και με τον πρωτόγνωρο μεστό ήχο των οργάνων της.

Έτσι, στα επόμενα χρόνια, μέχρι το τέλος του 19ου αι., η κλασική μουσική των Ευρωπαίων συνθετών θα βρει γόνιμο έδαφος για να αναπαραχθεί, να αναπτυχθεί, να διδαχθεί και να παρουσιαστεί σε πόλεις όπως το Ναύπλιο, το Άργος, η Χαλκίδα, το Μεσολόγγι και η Πάτρα. Στις πόλεις αυτές δημιουργήθηκαν ωδεία αλλά και Στρατιωτικές Μουσικές όπου πρωταγωνίστησαν οι μουσικοί των στρατιωτικών μουσικών τμημάτων.²⁸

Την ίδια περίοδο ιδρύθηκαν και οι περίφημες φιλαρμονικές σε περιοχές των Επτανήσων όπου προϋπήρχε έντονη μουσική κουλτούρα. Στην Κεφαλονιά ιδρύθηκε η Φιλαρμονική Σχολή Πάλλης, μεταξύ του 1834 -1839, η οποία θεωρείται η πρώτη ιστορικά πολιτική Φιλαρμονική της χώρας. Λίγο μετά ιδρύθηκαν και οι Φιλαρμονικές της Κέρκυρας, το 1840 η Φιλαρμονική Εταιρεία Κέρκυρας, το 1890 η Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος» κ.ά.²⁹

Κεφάλαιο 3: Η μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής και η Στρατιωτική Μουσική

Η μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής

Πριν προχωρήσει η μελέτη στην επιμέρους ανάπτυξη της μουσικής στα Σώματα της Χωροφυλακής, της Αστυνομίας Πόλεων και στην Ελληνική Αστυνομία, γίνεται εδώ μια επιμέρους αναφορά στην ιστορική Μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής. Η Κρητική Χωροφυλακή ήταν ένα ένοπλο σώμα με έδρα τα Χανιά, στρατιωτικά οργανωμένο, που είχε αστυνομικά καθήκοντα στην Κρητική Πολιτεία. Δημιουργήθηκε το 1899 και λειτούργησε αυτόνομα μέχρι το 1913 όταν και συγχωνεύθηκε με την Βασιλική Χωροφυλακή.

²⁷ Λίντα Λεούση, *Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής 2000 π.Χ.-2000 μ.Χ.* (Αθήνα: Άγκυρα, Αθήνα, 2003), 187.

²⁸ Λεούση, *Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής 2000 π.Χ.-2000 μ.Χ.*, 189.

²⁹ Γιώργος Σ. Ζούμπος, *Ιστορία της Φιλαρμονικής Εταιρείας Μάντζαρος Κερκύρας*, (Κέρκυρα: [χ.ο.], 2013)

Στο πλαίσιο λειτουργίας της Κρητικής Χωροφυλακής, το 1899 δημιουργήθηκε το τμήμα μουσικής της Χωροφυλακής από τον υπαξιωματικό των καραμπινιέρων Alfonso di Maio (1875 – 1939) ο οποίος είχε μουσικές σπουδές στη Ιταλία.³⁰ Αυτός ο πυρήνας αποτελούταν από 11 Κρητικούς μουσικούς.³¹

Εμβατήρια, εθνικοί ύμνοι, θούρια ήταν ένα μέρος του ρεπερτορίου που χρησιμοποιούσε στις πάγιες δραστηριότητες της η μπάντα. Ο τύπος της εποχής παρουσίαζε συνεχώς το έργο της, δείχνοντας τον σπουδαίο ρόλο που διαδραμάτιζε στα πολιτιστικά δρώμενα των Χανίων. Για την κοινωνική δράση και την πολιτιστική προσφορά της μουσικής της Κρητικής Χωροφυλακής παρουσιάστηκε πλήθος στοιχείων και ντοκουμέντων στο πλαίσιο επιστημονικού συνεδρίου.³²

Αξιοσημείωτο είναι ότι το 1912, όταν τη διοίκηση της μουσικής της Κρητικής Χωροφυλακής είχε ο ταγματάρχης του πυροβολικού Ανδρέας Μομφεράτος, η μπάντα μετακινήθηκε στη Θεσσαλονίκη, μαζί με άλλο ένοπλο σώμα Κρητών χωροφυλάκων και συμμετείχε στην απελευθέρωση της πόλης από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, στις 26 Οκτωβρίου του 1912. Η μπάντα επέστρεψε στα Χανιά το 1913 με τη λήξη των Βαλκανικών Πολέμων.³³

Η Στρατιωτική Μουσική τον 19^ο και τον 20^ο αιώνα. Ο Κωνσταντίνος Παναγόπουλος

Αναφερόμενοι στην ίδια χρονική περίοδο ανάμεσα στο τέλος του 19^ο αιώνα και στις απαρχές του 20ου αιώνα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα όσα εξιστορεί για τη Μουσική του Ελληνικού Στρατού εκείνης της εποχής ο Αρχιμουσικός και σημαντικός συνθέτης Κωνσταντίνος Παναγόπουλος (1874 – 1962) ο οποίος εξελέχθηκε ευδοκίμως σε όλη την κλίμακα της ιεραρχίας, από δόκιμος μουσικός σε ηλικία μόλις 14 ετών έως τον βαθμό του Ταγματάρχη – Επιθεωρητή Στρατιωτικών Μουσικών Μακεδονίας – Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη. Στην αυτοβιογραφία του περιγράφει με χαρακτηριστικό τρόπο τη συνέπεια που απαιτούν τα καθήκοντα του στρατιωτικού μουσικού σε καιρούς ειρήνης αλλά και σε καιρούς πολέμου καθώς ο ίδιος συμμετείχε στους Βαλκανικούς Πολέμους. Το πλούσιο αρχείο του με πληροφορίες για τη ζωή του (έγγραφα και φωτογραφίες) καθώς και με παρτιτούρες έχει δωρίσει ο γιός

³⁰ Αγησίλαος Κ. Αλγιζάκης, «Ο Alfonso di Maio», *Χανιώτικα Νέα*, online έκδοση, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.haniotika-nea.gr/o-alfonso-di-maio/>.

³¹ Πολύβιος Τσάκωνας, *Ιστορία της Κρητικής Χωροφυλακής*. (Αθήνα: [χ.ο.], 1963).

³² «Η Μπάντα Πνευστών στην Ελλάδα: Ιστορία και Προοπτικές» που διοργανώθηκε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εργαστήριο Ελληνικής Μουσικής του Ιονίου Πανεπιστημίου και της Φιλαρμονικής Εταιρείας «Παλαιά» Κέρκυρας από 5 έως 7 Απριλίου 2019, στην Κέρκυρα. Τα στοιχεία και τα ντοκουμέντα παρουσίασε ο τότε Διευθυντής της Διεύθυνσης Μουσικού του ΓΕΣ, Ταγματάρχης Μουσικού Αθανάσιος Μανιάτης, παρουσιάζοντας εισήγηση με τίτλο: «Η Μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής 1899-1913. Ο ρόλος και η συμβολή της στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του νησιού». Αθανάσιος Μανιάτης, «Η Μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής 1899-1913: Ο ρόλος και η συμβολή της στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του νησιού», (Εισήγηση στο επιστημονικό συνέδριο «Η Μπάντα Πνευστών στην Ελλάδα: Ιστορία και Προοπτικές», Κέρκυρα 5-7 Απριλίου 2019). Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.youtube.com/watch?v=8QOGIiNZoI4>.

³³ Τσάκωνας, *Ιστορία της Κρητικής Χωροφυλακής*, σελ. 7.

του Ελευθέριος Παναγόπουλος στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και είναι αναρτημένο στην ΨΗΦΙΔΑ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.³⁴

Κεφάλαιο 4: Μουσικές μπάντες Χωροφυλακής, Αστυνομίας Πόλεων και ενιαίας Ελληνικής Αστυνομίας

Γενικά στοιχεία

Η ιστορία των σωμάτων ασφαλείας στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος ξεκινά το έτος 1829 όταν ο Καποδίστριας ίδρυσε την «Πολιταρχία». Μέχρι τότε, στα χρόνια της Οθωμανικής περιόδου, οι εκάστοτε τοπικοί Έλληνες δημογέροντες ασκούσαν τα καθήκοντα του «χωροφύλακα» στις κατεχόμενες ελληνικές κοινωνίες και αυτοί ήταν υπόλογοι απέναντι στα σώματα ασφαλείας των Οθωμανών ώστε να μη χρειάζεται αυτά να αναλαμβάνουν δράση.³⁵

Ο θεσμός της Πολιταρχίας καταργήθηκε το 1833 στο πλαίσιο της διοικητικής αναδιάρθρωσης του ελληνικού κράτους μετά την έλευση του βασιλιά Όθωνα και αντικαταστάθηκε από την Δημοτική Αστυνομία. Η Δημοτική Αστυνομία συστήθηκε με το Βασιλικό Διάταγμα της 21 Δεκεμβρίου 1836 και είχε σκοπό τη διαχείριση της δημόσιας τάξης στην ελληνική κοινωνία.³⁶

Ο θεσμός της Δημοτικής Αστυνομίας αντικαταστάθηκε σύντομα από το θεσμό του Σώματος της Χωροφυλακής το οποίο συστήθηκε με Βασιλικό Διάταγμα την 1^η Ιουνίου 1833 έχοντας τον επίσημο τίτλο «Βασιλικό Σώμα Χωροφυλακής». Αργότερα μετονομάστηκε σε «Ελληνική Βασιλική Χωροφυλακή» και στη συνέχεια σε «Ελληνική Χωροφυλακή».³⁷

Η μουσική της Ελληνικής Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η Χωροφυλακή, έχοντας ως πρώτη επωνυμία «Βασιλικό Σώμα Χωροφυλακής», ιδρύθηκε την 1^η Ιουνίου του 1833. Αργότερα μετονομάστηκε σε Ελληνική

³⁴ Κωνσταντίνος Παναγόπουλος, *Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΨΗΦΙΔΑ)*, αρχείο, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/25976>.

³⁵ Γεώργιος Ασπρέας, «Εξέλιξις του αστυνομικού θεσμού από τις απελευθερώσεως της Ελλάδος μέχρι σήμερα», περιοδικό *Αστυνομικά Χρονικά*, έτος Β', τεύχος 1, Αθήνα, έκδοση Αρχηγείου Αστυνομίας Πόλεων, Ιούνιος 1954, 5.

³⁶ Ασπρέας, «Εξέλιξις του αστυνομικού θεσμού από τις απελευθερώσεως της Ελλάδος μέχρι σήμερα», Αθήνα, Ιούνιος, 1954, 7.

³⁷ Απόστολος Β. Δασκαλάκης, *Ιστορία Ελληνικής Χωροφυλακής 1936 – 1950* (Αθήνα: Αρχηγείον Χωροφυλακής, 1973).

«Βασιλική Χωροφυλακή» και στη συνέχεια σε «Ελληνική Χωροφυλακή», επωνυμία την οποία διατήρησε μέχρι το 1984 όταν συγχωνεύθηκε με την Αστυνομία Πόλεων.

Τον Ιούλιο του 1920, βάσει του Νόμου 1370/1918 της κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου, συστήθηκε το Σώμα της «Αστυνομίας Πόλεων». Η πρώτη πόλη όπου δημιουργήθηκε Αστυνομία Πόλεων ήταν η Κέρκυρα και ακολούθησαν κατά σειρά, η Πάτρα, η Αθήνα και ο Πειραιάς. Στη Θεσσαλονίκη και στις υπόλοιπες ελληνικές πόλεις συνέχισε να υφίσταται η Χωροφυλακή.³⁸

Το 1984, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, αποφασίστηκε να συγχωνευτούν, Χωροφυλακή και Αστυνομία Πόλεων, σε ενιαίο Σώμα με την επωνυμία «Ελληνική Αστυνομία» η οποία συστάθηκε με τον Νόμο 1481/1984, ΦΕΚ Α' - 152/8-10-1984 και έκτοτε λειτουργεί ενιαία σε όλη την ελληνική επικράτεια.³⁹

Η εξέλιξη και ανάπτυξη των σωμάτων ασφαλείας συνοδεύτηκε από τη δημιουργία αντίστοιχων μουσικών σχημάτων. Το 1939 συγκροτήθηκε η πρώτη μουσική μπάντα στον χώρο των ελληνικών σωμάτων ασφαλείας και ήταν η μουσική της Ελληνικής Βασιλικής Χωροφυλακής. Η μπάντα οργανώθηκε στην Αθήνα και πρώτος αρχιμουσικός της, ήταν ο Μοίραρχος Δημήτρης Αρώνης.⁴⁰

Τον Απρίλιο του 1941 οι γερμανικές κατοχικές δυνάμεις διέταξαν τη διάλυση της μπάντας. Ωστόσο το Αρχηγείο της Χωροφυλακής και καθώς η υπηρεσία συνέχισε τη λειτουργία της και στα χρόνια της κατοχής, ζήτησε και πέτυχε την ανασύσταση της μουσικής ομάδας της τον Νοέμβριο του 1942.

Η μουσική μπάντα της Χωροφυλακής συνέχισε την παρουσία της και στα επόμενα χρόνια όμως το 1953 θεωρείται χρονιά – ορόσημο στην πορεία της διότι αποφασίστηκε να μετατραπεί σε αυτοτελή υπηρεσία της Ελληνικής Χωροφυλακής, με το Νομοθετικό Διάταγμα 2531/1953, «Περί οργανώσεως της Υπηρεσίας Μουσικής της Βασιλικής Χωροφυλακής» το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 223/24-08-1953 και περιλάμβανε ζητήματα κανονισμού λειτουργίας της υπηρεσίας, θέματα διάρθρωσης και στελέχωσης, οργάνωσης και εσωτερικής λειτουργίας.⁴¹

Η μουσική μπάντα του Σώματος της Αστυνομίας Πόλεων ιδρύθηκε το 1947 και διατηρούσε τμήμα μόνο στην Αθήνα. Πρώτος αρχιμουσικός της ήταν ο Σπυρίδων Δουκάκης, σπουδαίος μουσικός από την Κέρκυρα, ο οποίος δεν προέρχονταν από το Σώμα (ήταν ιδιώτης) όμως ανέλαβε τη θέση αυτή επειδή δεν υπήρχε κάποιος άλλος, ανάμεσα στους υπηρετούντες, με τα ανάλογα προσόντα.

³⁸ «Ιστορικά της Αστυνομίας - Η Αστυνομία Πόλεων από της ιδρύσεως της μέχρι σήμερα (1921-1953)», *Αστυνομικά Χρονικά*, έτος Α', τεύχος 8, σελ. 342, Σεπτέμβριος 1953 [χ.ο.], έκδοση Αρχηγείου Αστυνομίας Πόλεων.

³⁹ Ν. 1481/1984, «Οργανισμός Υπ. Δημόσιας Τάξης», ΦΕΚ Α' 152/08.10.1984, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

⁴⁰ Αντώνιος Τζιβανόπουλος, «Υπηρεσία Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας - Κάνοντας τη διαφορά στην κοινωνία μέσω της μουσικής», *Αστυνομική Ανασκόπηση*, τεύχος 300, (Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2017): 42-45.

⁴¹ Ν.Δ. 2531/1953, «Περί οργανώσεως της Υπηρεσίας Μουσικής της Βασιλικής Χωροφυλακής» ΦΕΚ Α' 223/24-08-1953, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

Η μουσική της ενιαίας Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.)

Ο Νόμος 1481/08-10-1984 για την ενοποίηση της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων οδήγησε στη συνένωση των δύο αντίστοιχων μουσικών τμημάτων. Στο άρθρο 7, παρ. 2 του Νόμου προβλέφθηκε ότι με την ενοποίηση, τα τμήματα μουσικής παραμένουν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη και το Τμήμα Μουσικής αρχικά εντάχθηκε στη Διεύθυνση Δημοσίων Σχέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας.⁴² Σήμερα, η Υπηρεσία Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας υπάγεται στη Διεύθυνση Επικοινωνίας του Αρχηγείου της ΕΛ.ΑΣ.⁴³ Σύμφωνα με το Π.Δ. 110/1974 σε συνδυασμό με το άρθρο 17 του Π.Δ. 178/2014 η Υπηρεσία Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί να συμμετέχει σε ψυχαγωγικές, θρησκευτικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις άλλων φορέων.⁴⁴ Στο πλαίσιο αυτό, όπως και όλες οι υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, διαπνεόμενη από μια ισχυρή αντίληψη κοινωνικής προσφοράς, παρέχει την αρωγή της, μέσω της συμμετοχής της σε πολιτιστικές, φιλανθρωπικές και άλλες παρόμοιες δράσεις της ελληνικής κοινωνίας ενώ είναι αξιοσημείωτη η παρουσία της σε εκδηλώσεις του εξωτερικού.

Έδρα της υπηρεσίας είναι στην Αθήνα (περιοχή Βύρωνα). Στη Θεσσαλονίκη, το αντίστοιχο οργανικό τμήμα της στεγάζεται σε κτίριο στη περιοχή των Αμπελοκήπων, και έχει 21 οργανικές θέσεις μουσικών – αστυνομικών.

Το Αστυνομικό Τμήμα Μουσικής Θεσσαλονίκης

Το σημερινό Μουσικό Τμήμα Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Αστυνομίας αποτελεί συνέχεια της αρχικής υπηρεσίας μουσικής της Χωροφυλακής που ξεκίνησε το 1955 και έχει εξελιχθεί ανάλογα με τις αλλαγές που υπήρξαν στο Σώμα και τη μετεξέλιξή του σε Ελληνική Αστυνομία. Συγκεκριμένα, το οργανικό τμήμα Θεσσαλονίκης της υπηρεσίας Μουσικής της Χωροφυλακής συστήθηκε το 1955 μέσω του Νομοθετικού Διατάγματος 3365/1955 (άρθρο 42, παρ.10) «Περί Κώδικος του Σώματος της Ελληνικής Βασιλικής Χωροφυλακής» το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄ 257/22-09-1955. Στο ίδιο Νομοθετικό Διάταγμα συμπεριλήφθηκαν και γενικά θέματα για την οργάνωση και λειτουργία της υπηρεσίας Μουσικής της Χωροφυλακής.⁴⁵

Αργότερα, το Προεδρικό Διάταγμα 110/1974 «Περί κυρώσεως του κανονισμού της Μουσικής Χωροφυλακής»⁴⁶ εκσυγχρόνισε τον κανονισμό λειτουργίας της μπάντας της Χωροφυλακής και μεταξύ

⁴² Ν. 1481/1984, ΦΕΚ Α΄ 152/08.10.1984, ό.π. σελ. 1814.

⁴³ Π.Δ. 178 /2014, «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας», ΦΕΚ Α΄ 281/21-12-2014, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

⁴⁴ Π.Δ. 110/1974 ο.π.

⁴⁵ Ν.Δ. 3365/1955, «Περί Κώδικος του Σώματος της Ελληνικής Βασιλικής Χωροφυλακής», ΦΕΚ Α΄ 257/22-09-1955, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

⁴⁶ ΦΕΚ Α΄ 37/11-02-1974.

άλλων κωδικοποίησε την αποστολή της και καθόρισε τις κατηγορίες των μουσικών οργάνων που απαρτίζουν τη σύνθεσή της (ξύλινα πνευστά, χάλκινα πνευστά, κρουστά, διάφορα δευτερεύοντα όργανα και ράβδος παρελάσεως). Όρισε επίσης ότι η Μουσική της Χωροφυλακής εξομοιωμένη με Υποδιεύθυνση, υπάγεται στη Σχολή Οπλιτών Χωροφυλακής με έδρα την Αθήνα και είναι υπό τις διαταγές του Αρχηγού της Χωροφυλακής. Καθόριζε όμως ότι σε σχέση με το οργανικό τμήμα που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, διατάσσεται από τον Διευθυντή της Θεσσαλονίκης και για εκδηλώσεις μόνο εντός της δικαιοδοσίας της Διεύθυνσης Χωροφυλακής Θεσσαλονίκης.⁴⁷

Κεφάλαιο 5: Η καλλιτεχνική ιστορία του Τμήματος Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναλύθηκε με παραδείγματα και συγκεκριμένες αναφορές, ο σημαντικός ρόλος των Μουσικών Τμημάτων στα ένοπλα σώματα όπου εντάσσονται, για την εμφύχωση και την ενθάρρυνση των μαχητών τους μέσω της ψυχαγωγίας.

Είναι επίσης αποδεδειγμένο ότι οι στρατιωτικές μουσικές στην εποχή του κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και του βασιλιά Όθωνα, εκτός από τα στρατιωτικά καθήκοντά τους, συνέβαλαν καθοριστικά στη γνωριμία του ελληνικού κοινού με το κλασικό ρεπερτόριο των συνθετών της Δυτικής Ευρώπης. Η δε ανάγκη για την επάνδρωση της στρατιωτικής μουσικής μπάντας με Έλληνες μουσικούς οδήγησε στην ίδρυση της Σχολής Μουσικής Αθηνών, με το Βασιλικό Διάταγμα της 15^{ης} Νοέμβρη 1843. Μια σχολή που στη συνέχεια της λειτουργίας της, εκπαίδευσε μουσικά όχι μόνο στρατιωτικούς αλλά και πολίτες, διαδίδοντας τη μουσική στα ευρύτερα στρώματα της τοπικής κοινωνίας.

Όλα αυτά που αναφέρθηκαν ως ιστορικά γεγονότα στα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσης εργασίας αποτελούν σημαντικές στιγμές στην ιστορία της Μουσικής του Ελληνικού Στρατού. Αντίστοιχα σημαντικά γεγονότα εντοπίζουμε και στη σύγχρονη ιστορία της Μουσικής Υπηρεσίας της Ελληνικής Αστυνομίας, με εκδηλώσεις που ξεχωρίζουν και αναδεικνύουν την αξία της καθώς και τη μουσική και κοινωνική προσφορά της. Επιγραμματικά παρουσιάζονται παρακάτω ορισμένες από αυτές.

Το 1974, η μπάντα της Αστυνομίας Πόλεων ηχογράφησε μουσικό δίσκο βινυλίου σε συνεργασία με τη δισκογραφική εταιρεία ΜΙΝΟΣ ΕΜΙ, ο οποίος περιλαμβάνει ελληνικά εμβατήρια. Πρόκειται για μια δισκογραφική δουλειά που παραμένει διαχρονική καθώς σήμερα κυκλοφορεί και σε CD. Τα εμβατήρια που περιλαμβάνονται είναι κατά σειρά τα εξής:⁴⁸

1. Εμβατήριο της Σημαίας
2. Θούριον της Αστυνομίας Πόλεων

⁴⁷ Π.Δ. 110 / 1974, «Περί κυρώσεως του κανονισμού της Μουσικής Χωροφυλακής», ΦΕΚ Α' 37/11-02-1974, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα.

⁴⁸ Συμφωνική Μπάντα Αστυνομίας Πόλεων, «Ελληνικά Εμβατήρια», ΜΙΝΟΣ, CD ALBUM, Discogs.com, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.discogs.com/10379437-Συμφωνική-Μπάντα-Αστυνομίας-Πόλεων-Ελληνικά-Εμβατήρια>.

3. Το Ευζωνάκι
4. Όλη Δόξα Όλη Χάρη
5. Η Σημαία μας
6. Ο Ασάλευτος Ψηλορείτης
7. Μαύρη είναι η Νύχτα
8. Γυρνούμε από τη Μάχη
9. Μικρέ μου Στρατιώτη
10. Από Φλόγες η Κρήτη
11. Η Παρέλασης
12. Ύμνος Αεροπορίας
13. Αλλαγή Φρουράς
14. Ο Ναύτης του Αιγαίου
15. Εθνικός Ύμνος

Μετά από έρευνα και σχετική αναζήτηση στο διαδίκτυο, ένα από τα αντίτυπα αυτού του δίσκου βινυλίου, βρέθηκε (πωλητής ήταν ένας συλλέκτης στην Γερμανία), σε πολύ καλή κατάσταση και βρίσκεται πλέον στην κατοχή του γράφοντος.

Η ενοποιημένη πλέον μπάντα της ΕΛ.ΑΣ, από κοινού με την Φιλαρμονική της Κυπριακής Αστυνομίας, έδωσε συναυλίες στην Κύπρο. Πρόκειται για εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Οκτώβριο του 1990 στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις στο πλαίσιο του εορτασμού των εθνικών επετείων της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940 και 1^{ης} Οκτωβρίου 1960 για την ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Να σημειωθεί ότι η «Φιλαρμονική και Ορχήστρα της Κυπριακής Αστυνομίας», όπως είναι το πλήρες όνομα της μπάντας, έχει κι αυτή μια μακρόχρονη πορεία εθνικής και καλλιτεχνικής προσφοράς και είναι παρούσα σε κάθε κοινωνική, φιλανθρωπική, εθνική εκδήλωση της Κύπρου αποδεικνύοντας ότι αποτελεί τη γέφυρα των άριστων σχέσεων πολιτών και αστυνομικής δύναμης.⁴⁹

Τον Μάρτιο του 1997 στην περιοχή Αστόρια της Νέας Υόρκης (ΗΠΑ), όπου δραστηριοποιείται έντονα το στοιχείο της ελληνικής ομογένειας, η μπάντα της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε από κοινού με την Φιλαρμονική του Πυροσβεστικού Σώματος της Ελλάδας, στις εορταστικές εκδηλώσεις που διοργάνωσαν Ελληνοαμερικανικοί και Ομογενειακοί φορείς της Νέας Υόρκης (ΗΠΑ) για τον εορτασμό της Εθνικής Επετείου της 25^{ης} Μαρτίου 1821.⁵⁰

Τον Μάιο του 2005 η μπάντα της Ελληνικής Αστυνομίας συμμετείχε στις εκδηλώσεις της Εβδομάδας Αστυνομίας των χωρών της Ευρώπης που πραγματοποιήθηκαν στις Βρυξέλλες (Βέλγιο).⁵¹

⁴⁹ Φιλαρμονική και Ορχήστρα της Κυπριακής Αστυνομίας, Πρόσβαση στις 23/08/2023 από <https://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/941178AA1FE3D37AC22583F90045B9ED?OpenDocument>.

⁵⁰ Τζιβανόπουλος, «Υπηρεσία Μουσικής της ΕΛ.ΑΣ.» / «Ξεχωριστές στιγμές στο μεγάλο μουσικό ταξίδι της Υπηρεσίας μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας». Αθήνα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος, 2017, 44. Πρόσβαση στις 23/08/2023 από https://www.policemagazine.gr/sites/default/files/pdf/elas_ypiresies/mousiki_elas/index.html#3.

⁵¹ Τζιβανόπουλος, «Υπηρεσία Μουσικής της ΕΛ.ΑΣ.» / «Ξεχωριστές στιγμές στο μεγάλο μουσικό ταξίδι της Υπηρεσίας μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας». Αθήνα, Ιανουάριος-Φεβρουάριος, 2017, 44.

Κεφάλαιο 6: Αρχείο μουσικής Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης

Η κατάσταση στην οποία βρέθηκε το αρχείο καθώς και άλλα αντικείμενα και υλικά που βρέθηκαν μαζί (κάποια από αυτά παρατίθενται σε φωτογραφίες παρακάτω) ήταν η εξής: όλα βρισκόταν μέσα σε δύο ογκώδη μπαούλα παλαιάς κατασκευής, στον ίδιο χώρο που είναι αποθηκευμένα και όλα τα παλαιότερα όργανα, ξεπερασμένα ή και κατεστραμμένα, ολόκληρα ή και μέρη τους, που ίσως έχουν επίσης ιστορικό ενδιαφέρον το οποίο όμως εκφεύγει του θέματος της παρούσης εργασίας. Μέσα στα μπαούλα αυτά βρέθηκαν, εκτός από μεγάλες σακούλες με τα μουσικά κομμάτια, δύο δερμάτινες τσάντες με παρτιτούρες αρχιμουσικού αποκλειστικά, πράγμα που δείχνει ότι χρησιμοποιούνταν από τον εκάστοτε μαέστρο και φέρουν επάνω σήματα της Ε.Χ. («Ελληνική Χωροφυλακή»).

Μέθοδος καταγραφής μουσικών κειμένων και σύνταξης του πίνακα

Η μεθοδολογία δημιουργίας του πίνακα της αρχειακής καταγραφής των μουσικών κειμένων βασίστηκε σε αντίστοιχες διπλωματικές εργασίες και σε πρότυπα του προγράμματος excel. Υπήρξε αρκετή δυσκολία και αμφιταλάντευση μέχρι την τελική τιτλοποίηση και αριθμό των τελικών στηλών. Το βασικότερο πρόβλημα που υπήρξε ήταν αυτό της πληθώρας πληροφοριών που αναγράφονταν σε κάθε μουσικό κείμενο και έπρεπε να αρχειοθετηθεί. Πληροφορίες από ημερομηνίες συγγραφής, διασκευής, αντιγραφής, εκδοτικοί οίκοι, τοποθεσίες, ονόματα, οδηγίες σχηματισμών, παρεμφερείς πληροφορίες οποιουδήποτε θέματος, έβαζαν εμπόδια στην τελική απόφαση για τον αριθμό και την ονοματοδοσία κάθε στήλης. Αυτός είναι και ο λόγος που κάθε τίτλος των στηλών πολλές φορές περιλαμβάνει παραπάνω από ένα στοιχείο, ώστε να είναι ευανάγνωστο το όλο εγχείρημα και να μπορεί σχετικά εύκολα ο αναγνώστης να λάβει όσες περισσότερες πληροφορίες γίνεται από τον πίνακα. Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι στον πίνακα αναγράφεται όποια πληροφορία βρέθηκε επάνω στα κείμενα όπως ακριβώς ήταν γραμμένη, με τα όποια λάθη ή παραλήψεις υπήρχαν.

Συμπεράσματα

Από την αρχική ίδρυση των μουσικών σχημάτων της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων έως και σήμερα με την ενοποίησή τους, η Μουσική της Ελληνικής Αστυνομίας συνεχίζει και αναπτύσσει συνεχώς το σημαντικό έργο της όχι μόνο στο πλαίσιο των υπηρεσιακών καθηκόντων και των υποχρεώσεών της εντός του Σώματος αλλά και ως ένας δημόσιος φορέας που βρίσκεται κοντά στην κοινωνία και προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο μέσω της συμμετοχής του σε δημόσιες εκδηλώσεις στην

Ελλάδα και στο εξωτερικό, δημιουργώντας πάντα θετικές εντυπώσεις και κερδίζοντας σημαντικούς επαίνους. Να σημειωθεί μάλιστα ότι ο κάθε μουσικός σε μπάντα της Ελληνικής Αστυνομίας εκτός από την συνεχή και εξαντλητική μελέτη που κάνει σε σχέση με τη μουσική, είναι ανά πάσα στιγμή ένας μάχιμος αστυνομικός, έτοιμος να αναλάβει όποτε χρειαστεί, όποιο αστυνομικό καθήκον του ανατεθεί σύμφωνα με τις διαταγές και τις ανάγκες της υπηρεσίας.⁵² Τα μουσικά τμήματα των ενόπλων δυνάμεων αλλά και των σωμάτων ασφαλείας έπαιξαν σημαντικό ρόλο τις προηγούμενες δεκαετίες και ίσως ήρθε η ώρα να ξανακερδίσουν αυτή τη θέση στη κοινωνία και στη μουσική κοινότητα.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται σημαντική προσπάθεια για αναβάθμιση των τμημάτων μουσικής, ειδικότερα αυτού του Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης, ώστε να μπορεί να βρίσκεται αντάξια των προσδοκιών. Μέσα από έρευνες σαν αυτή αλλά και με περαιτέρω ενέργειες και ενδελεχή μελέτη του ρεπερτορίου που υπάρχει στα αρχεία των τμημάτων σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, μπορεί να υπάρξει μια ανάδειξη του χαμένου έργου του προηγούμενου και αυτού του αιώνα και γιατί όχι, να εμπνεύσει και νέους συνθέτες να γράψουν για τα σύνολα αυτά νέα μουσικά έργα.

⁵³ «Η μουσική της Αστυνομίας», περιοδικό: *ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ*, τεύχος 212, τεύχος Μάρτιος-Απρίλιος (2002): 192-193. Πρόσβαση στις 23/08/2023 από: <https://www.policemagazine.gr/i-mousiki-tis-astynomias>.

Παράρτημα Α: Εικόνες

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά φωτογραφίες των τεκμηρίων του μουσικού αρχείου της μπάντας της Ελληνικής Αστυνομίας (Θεσσαλονίκη):

Αριθ. _____ Υπόδειγρ 1. Έτος καταρτίσεως

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΑΣ. ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗ

(α) ΓΕΝΙΚΟΣ ΦΑΚΕΛΛΟΣ

(Αντικείμενον):

Αριθμός ειδικών φακέλων	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΑΚΕΛΛΩΝ	Σημειώσεις
	Ροτ ρουρί ηελ οπερα Λουσία δι λαμπεροστ.	
	Πάρτι (18)	19-6-64

27

Εικόνα 1

Φάκελος με αναγραφή του έργου που περιέχει αλλά και άλλον αριθμήσεων και λεπτομερειών.

Ο φάκελος αναγράφει στους τίτλους «Βασιλική Χωροφυλακή», η όποια αρχειοθέτηση του χρονολογείται αρκετά πριν το 1974.

Μαρτσια. Fimbeze Chopin

The image shows a handwritten musical score for the piece 'Marche Fimbeze' by Frédéric Chopin. The score is arranged in four staves, labeled from top to bottom as 'Violino I', 'Violino II', 'Piano', and 'Cello'. The music is written in B-flat major (two flats) and 3/4 time. The first two staves (Violino I and Violino II) have a treble clef, while the Piano and Cello staves have a bass clef. The score consists of 12 measures. The first two measures are mostly rests, with some notes in the Violino I and II parts. The third measure begins the main melodic line in the Violino I part, which is supported by the other instruments. The notation includes various musical symbols such as clefs, key signatures, time signatures, notes, rests, and dynamic markings like 'p' (piano) and 's' (sforzando). There are also some performance instructions like 'rit.' (ritardando) and 'f' (forte) scattered throughout the score.

Εικόνα 2

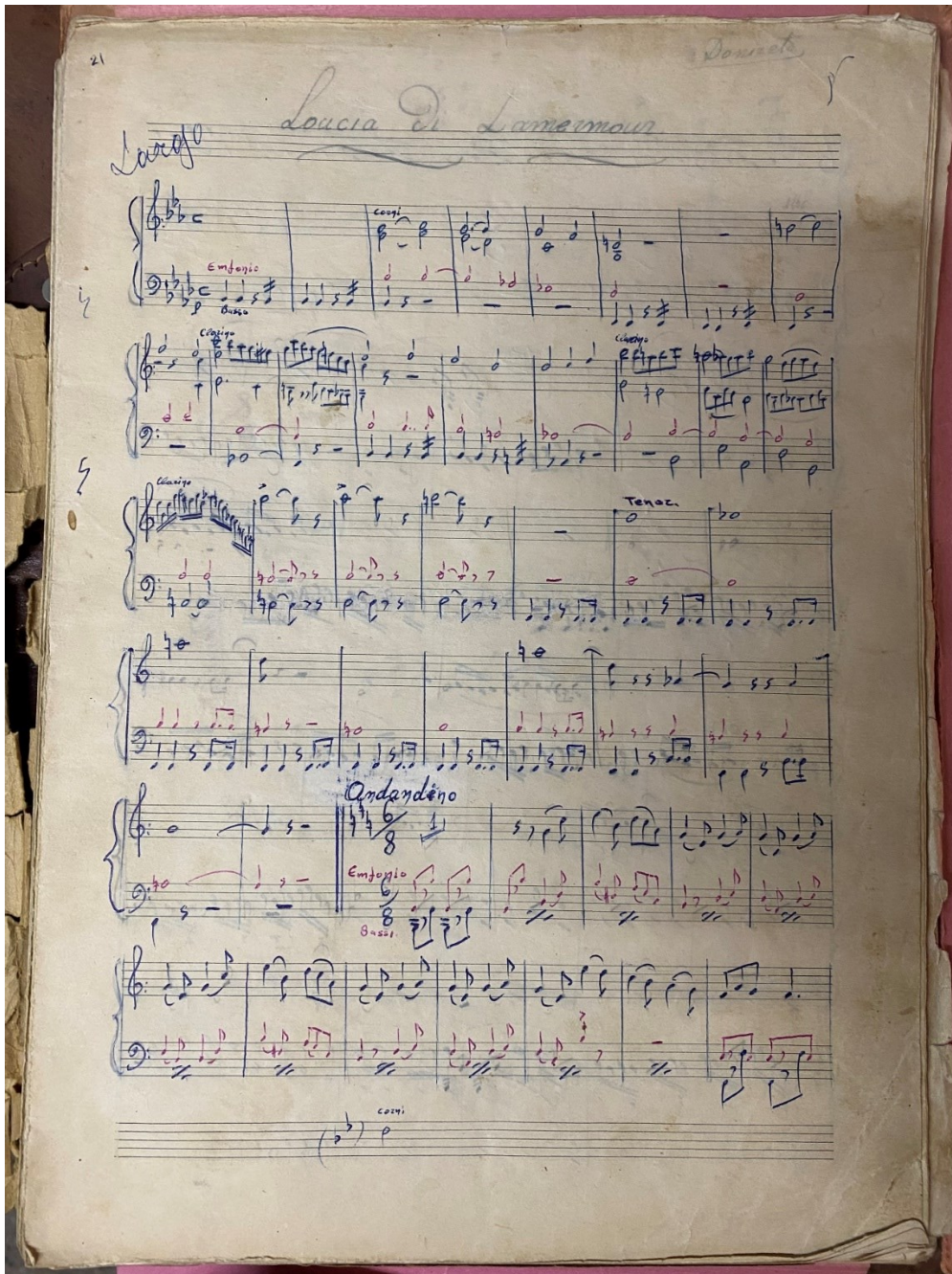
Οδηγός μαέστρου πένθιμου εμβατηρίου, προφανώς διασκευή από έργο του Chopin

Ορχήστρα εν ακτινβία | Ορχήστρα αβελου καταβολ' ουρτερίη

Oboino
 Anacordio
 Clarinetto Sib. I
 II
 III
 Organi
 Corno
 Flicorno
 Altocorno
 Violon
 Tromboni I
 II
 Bassi
 Battuti

Εικόνα 3

Παρτιτούρα μαέστρου μαζί με κινησιολογικές οδηγίες για το μουσικό σχήμα

Εικόνα 4

Μουσικό κείμενο μέρος πιάνου που ενδεχομένως να χρησιμοποιούταν ως οδηγός.
Διακρίνονται σημειώσεις κάποιων οργάνων.

A handwritten musical score on aged, yellowed paper. The score is written in black ink and consists of approximately 15 staves of music. The tempo markings are: *Andante maestoso* at the beginning, *allegro* in the middle section, *andante* and *3 andantino* in the later section, and *Allegro* at the end. Dynamic markings include *pp*, *p*, *ff*, and *pp*. The score features various musical notations such as notes, rests, slurs, and articulation marks. There are several circled numbers (1, 2, 3, 4, 5, 6) scattered throughout the score, possibly indicating specific measures or sections. The paper shows signs of age, including some staining and wear.

Εικόνα 5

Μουσικό κείμενο χωρίς τίτλο ή αναφορά σε ποιο όργανο αναφέρεται.

Marica Tassilaki

ÉDITION CLASSIQUE A. DURAND & FILS

N° 9321

W. A. MOZART

Œuvres complètes pour Piano seul

VOLUME I

SONATES

Révision par C. SAINT-SAËNS

Prix net : 6 francs.

Paris, A. DURAND & FILS, Éditeurs

DURAND & Cie

4, Place de la Madeleine.

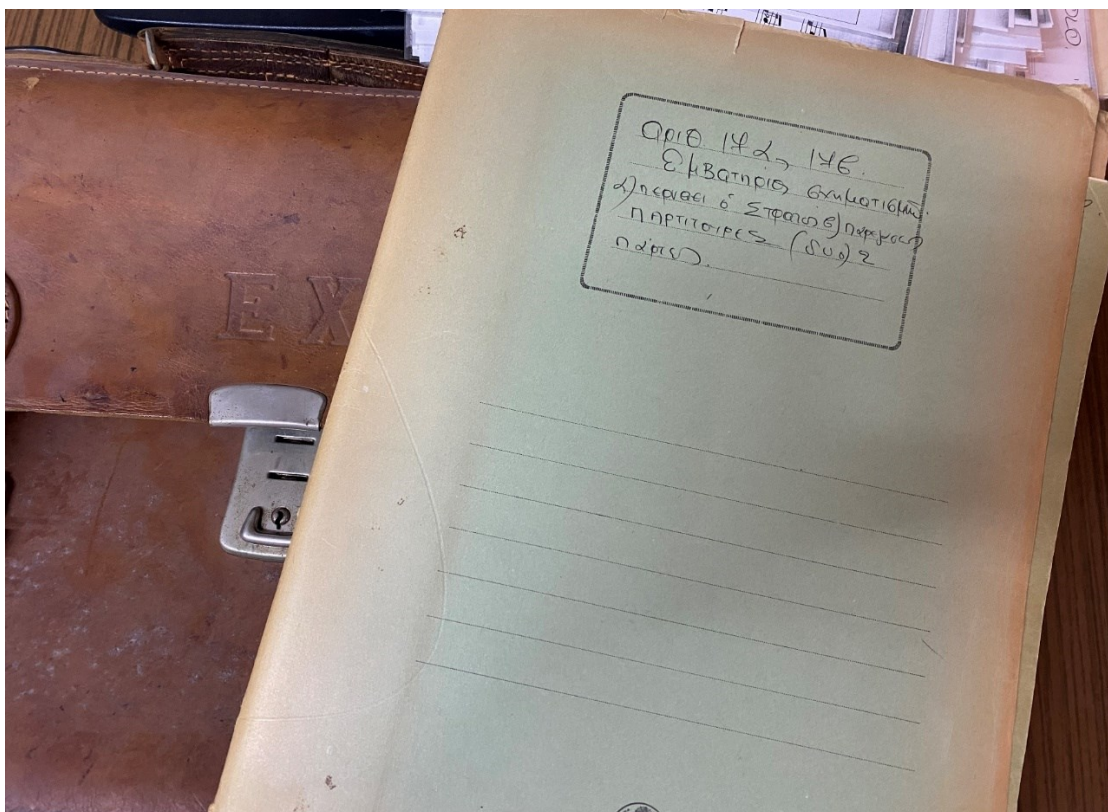
Déposé selon les traités internationaux, Propriété pour tous pays.
Tous droits d'exécution, de traduction, de reproduction et d'arrangements réservés.

Copyright by Durand et Cie 1915

Imp. Ed. Delanchy

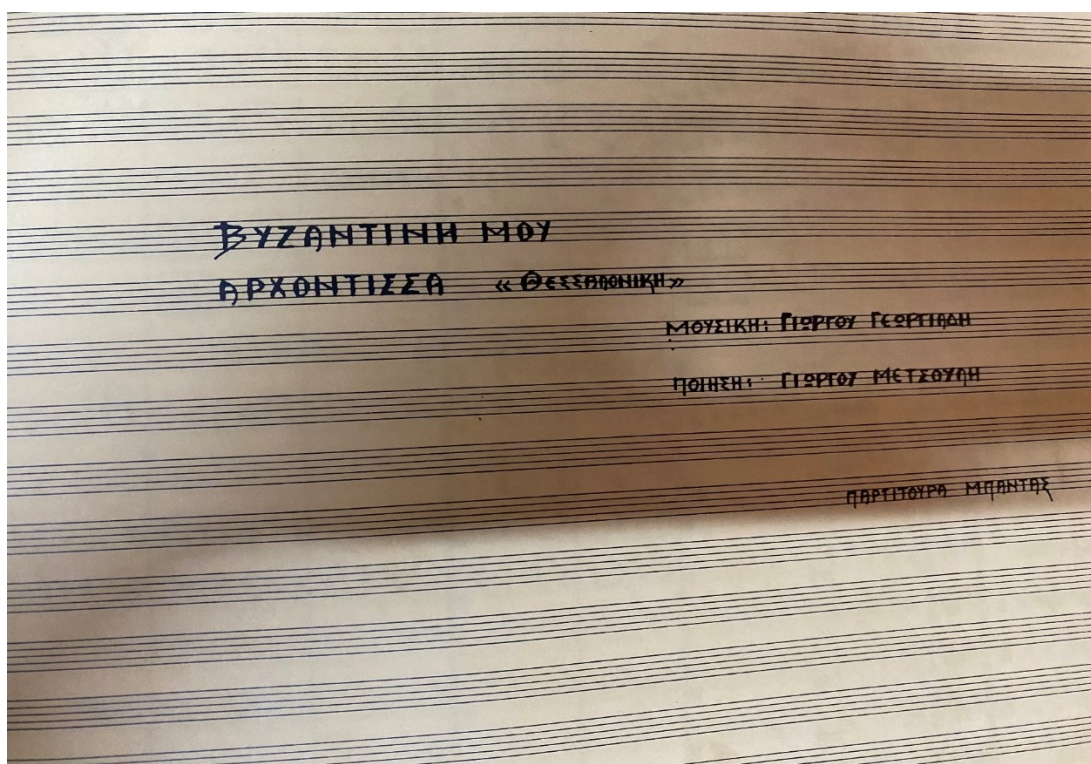
Εικόνα 6

Μουσικό κείμενο για πιάνο του Mozart σε διασκευή του Saint-Saëns

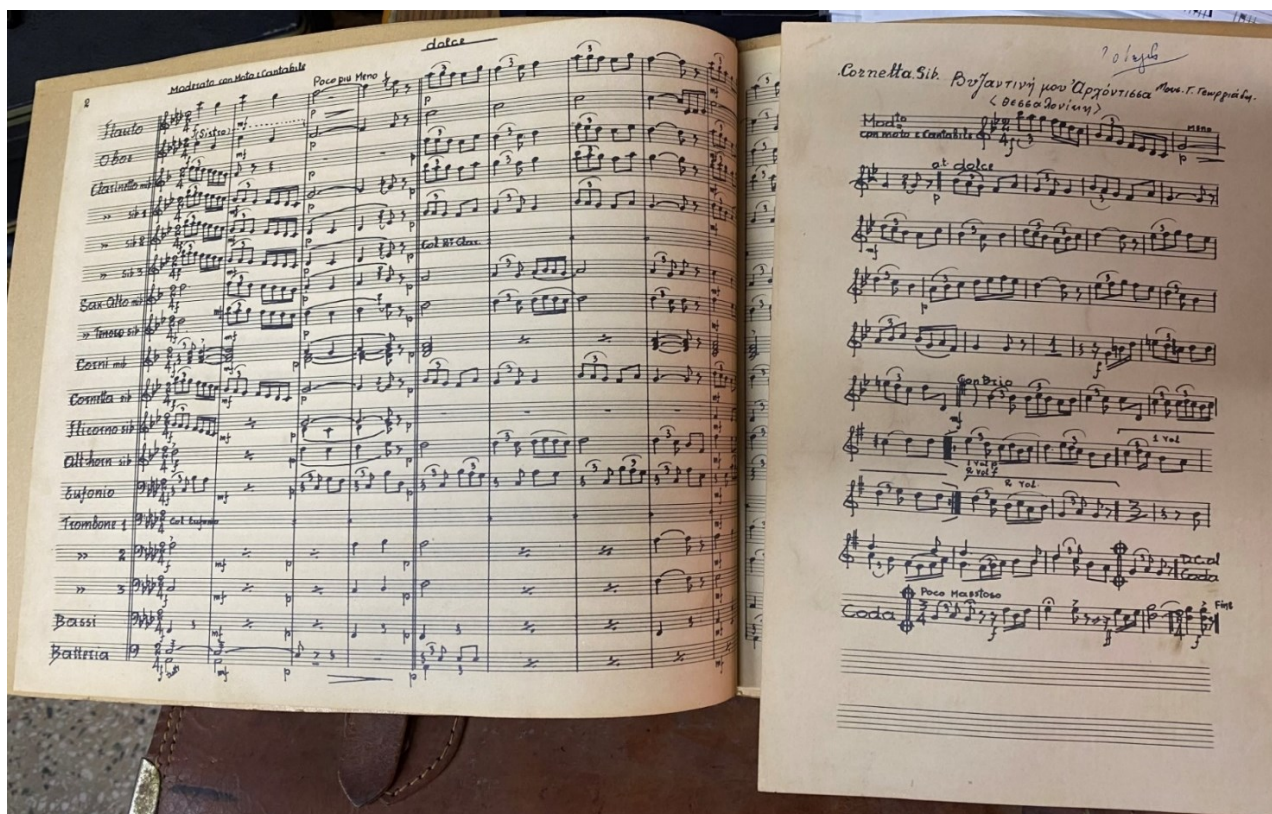
Εικόνα 7

Φάκελος που περιέχει εμβατήρια σχηματισμών και παρελάσεως. Από πίσω ξεχωρίζει η δερμάτινη τσάντα που βρέθηκε στον αρχαιακό χώρο του Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης, με ξεκάθαρο το λογότυπο της Ελληνικής Χωροφυλακής.

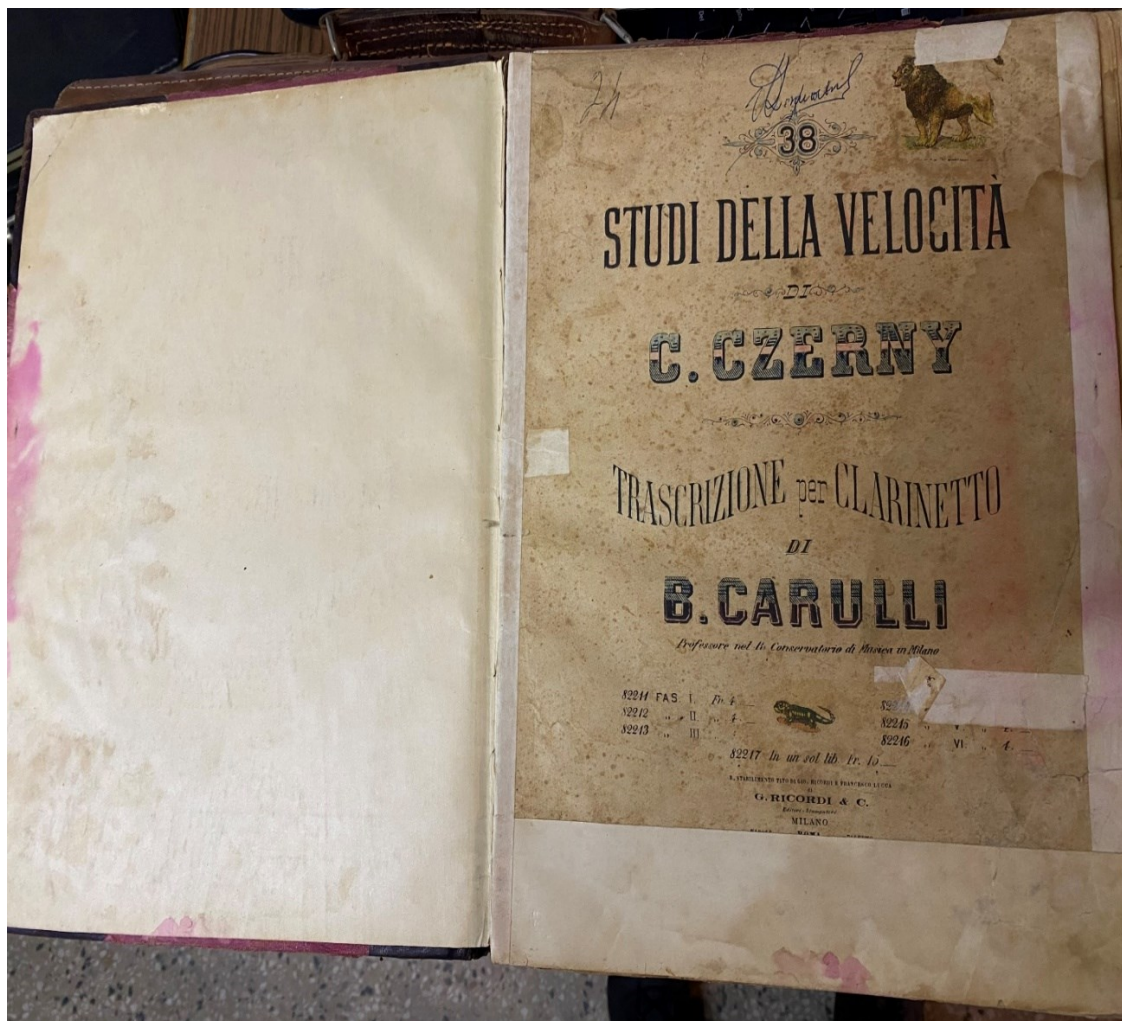
Εικόνα 8

Παρτιτούρα μαέστρου από το έργο «Βυζαντινή μου Αρχόντισσα».

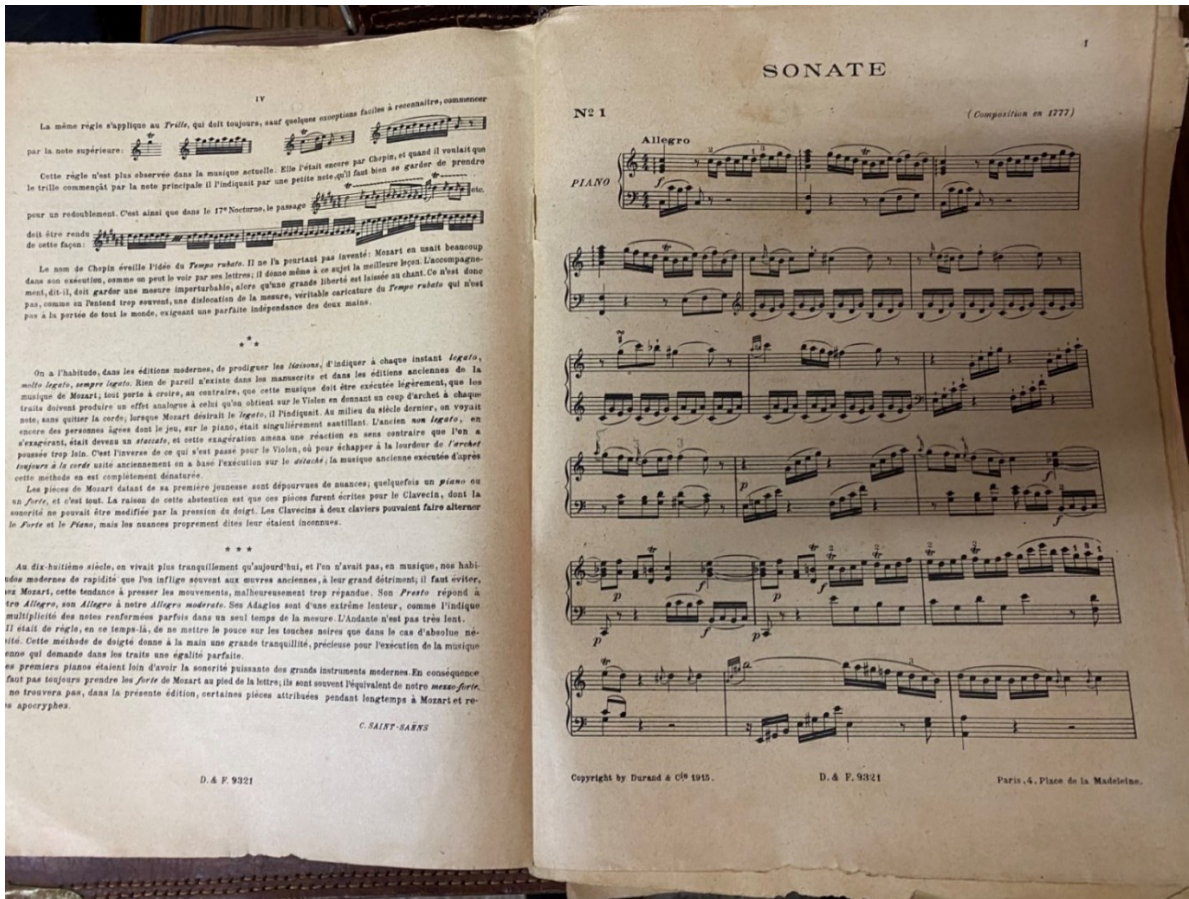
Εικόνα 9

Εικόνα ανοιγμένου φακέλου του έργου της προηγούμενης εικόνας 8, γραμμένο στο χέρι και σε εξαιρετική κατάσταση.

Εικόνα 10

Μέθοδος "Della Velocita" για κλαρινέτο του B. Carulli

Εικόνα 11

Σονάτα του Μότσαρτ για πιάνο

ΙΑΡΥΣΙΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟ ΕΤΟΣ 1947

Η ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΤΗΝ
25-3-1948 ΕΠΙ ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΒΟΡΘΗ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ.
ΜΕ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΝ ΙΑΡΥΤΗΝ ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΧΜΟΝ ΜΑΕΣΤΡΟΝ Κ.ΣΠΥΡΟΝ ΔΟΥΚΑΚΗΝ

Εικόνα 12

Φωτογραφία από την πρώτη εμφάνιση της Φιλαρμονικής της Αστυνομίας Πόλεων, 1948.

Εικόνα 13

Φωτογραφία/εξώφυλλο από τον δίσκο βινυλίου (LP) του Τμήματος Μουσικής της Αστυνομίας Πόλεων

Εικόνα 14

Φωτογραφία/οπισθόφυλλο από τον δίσκο βινυλίου (LP) του Τμήματος Μουσικής της Αστυνομίας Πόλ

Παράρτημα Β: Συντομογραφίες Οργάνων

Συντομογραφίες μουσικών οργάνων (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Ισπανικά) στο μουσικό αρχείο της Φιλαρμονικής της Αστυνομίας Θεσσαλονίκης:

Πίνακας 1

Συντομογραφία	Αγγλικά	Γαλλικά	Γερμανικά	Ιταλικά	Ισπανικά
cl	Clarinet	Clarinette	Klarinette	Clarinetto	Clarinete
euph	Euphonium	Euphonium	Euphonium	Eufonio	Bombardino
fl	Flute	Flûte	Flöte	Flauto	Flauta
ob	Oboe	Hautbois	Oboe (Hoboe)	Oboe	Oboe
perc	Percussion	instruments à percussion	Schlaginstrument (Schlagzeug)	Strumento a percussione	Percusión
pf	Piano	Piano	Klavier	Pianoforte	Piano
picc	Piccolo	Petite flûte	Kleine Flöte (Piccoloflöte)	Flautopiccolo (Ottavino)	Flautín (Piccolo)
sax	Saxophone	Saxophone	Saxophon	Sassofono (Saxofono)	Saxofón
tba	Tuba	Tuba	Tuba	Tuba	Tuba
tbn	Trombone	Trombone	Posaune	Trombone	Trombón
tpt	Trumpet	Trompette	Trompete	Tromba (Clarino)	Trompeta
qcl	QuartinoClarinet	Clarinette	Klarinette	Clarinetto	Clarinete
sxh	Saxhorn	Saxhorn	Bügelhorn	Flicorni	Saxhorno

Παράρτημα Γ: Αρχειακή καταγραφή μουσικών κειμένων

Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας με την καταγραφή των τεκμηρίων του μουσικού αρχείου του Αστυνομικού Τμήματος Μουσικής Θεσσαλονίκης

A/A	Συνθέτης/ Διασκευαστής - Ενορχήστρωση	Τίτλος έργου/Δευτερεύουσες Πληροφορίες Τίτλου	Τόπος έκδοσης, Εκδοτικός Οίκος και Χρονιά έκδοσης/Τόπος και Χρονολογία σύνθεσης	Φυσική περιγραφή	Σωζόμενα τεκμήρια	Είδος μουσικού έργου	Οποιαδήποτε πληροφόρηση σχετικά με την προέλευση του φυσικού αντικείμενου	Άλλες πληροφορίες
1	Pilica	Αφρισμένα Κύματα		Χειρόγραφο	qcl, fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, bn, sxh in Bb, tpt1, flic, tbn1, tbn2, altc, euph, tba in Bb, perc	Τραγούδια / Άσματα		
2		Ελληνική Πανήγυρις		Χειρόγραφο	fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, sxh4, tpt1, tbn1, tbn2, Basstbn, euph, perc,	Χοροί		
3	Franz von Suppé (1819-1895)	Ouverture Leichte Kavallerie/Die Tochter der Pusza (operetta, 2 acts, C. Costa	/1866	Χειρόγραφο	cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb	Όπερες, οπερέτες	Σπύρος Φλώρος	
4		Χρυσό Αστέρι		Χειρόγραφο	qcl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, tpt1, tbn1, tbn2, tbn3, altc, euph, tba, perc,	Τραγούδια / Άσματα	Σταύρος Αραμπατζόγλου Ανθ'τής Μουσικής ΣΕΡΡΑΙ 30/6/1971	
5	Vittorio Filippa (18-- - 1922)	Festa di Citta Simfonia		Χειρόγραφο	fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, alto Sax sxh1, sxh3, tpt1, flic, tbn1, tbn2, altc, euph, perc, tba	Ορχηστρικά έργα	14/4/1990 Λάζαρος Σολωμιτίδης	
6	Gaetano Donizetti (1797-1848)	Pot pourri nel opera Loucia di lammemoor [sic]	/1835	Χειρόγραφο	qcl(*2), fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, tpt1, flic, tbn1, tbn2, tbn3, altc(*2), euph, perc, tba n Bb, tba1, tba2, tba n Eb	Όπερες, οπερέτες	Οι παρτιτούρες φέρουν υπογραφή V.P. Και τόπο Αθήνα 1953-1954	
7		Επιλογή τραγουδιών N°. 4.		Χειρόγραφο	qcl, fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, tpt1, tbn1, altc, euph, tba in Bb, tba in Eb, perc, flic	Τραγούδια / Άσματα	17/3/1969 Παν. Μωυσιδης (Ενωματάρχης)	
8	Βασίλειος Δέλλιος.	Μακεδονικός Χορός		1962 Χειρόγραφο & Φωτοτυπία	qcl, fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, alto Sax, tenor Sax, sxh1, sxh3, tpt1, tpt2, tbn1, tbn2, tbn3, altc, euph, tba, flic1, flic2, perc,	Χοροί	10/3/1969 Παν. Μωυσιδης (Ενωματάρχης), περιέχει και φωτοτυπία από Ταχης(ΜΣ) Μήρτσιος	
9		Βυζαντινή μου Αρχόντισσα "ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ"		Χειρόγραφο	qcl, fl, ob, cl 1 in Eb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, cl 3 in Bb, alto Sax in Eb, tenor Sax in Bb, sxh1, tpt1(*2), flic, altc, euph, tbn1, tbn2, tbn3, tba, perc,	Τραγούδια / Άσματα		
10		"Εμβατήρια σχηματισμών - Περνάει ο Στρατός		Χειρόγραφο	score, qcl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, sxh4, tpt1, tpt2, altc, euph, tbn1, tbn2, tbn3, tba, perc,	Εμβατήριο		Στο τέλος των οδηγιών αποτυπώνεται συνοπτικά διάγραμμα των ασκήσεων 64 ατόμων, με τις οδηγίες.
11		"Εμβατήρια σχηματισμών - παρελάσεως παρτιτούρες/Μουσικό Τμήμα εννέα (9) γραμμών		Χειρόγραφο	score, qcl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, tpt1, flic, altc, euph, tbn1, tbn2, tba, perc,	Εμβατήριο		Στο τέλος των οδηγιών αποτυπώνεται συνοπτικά διάγραμμα των ασκήσεων 64 ατόμων, με τις οδηγίες.
12		Εκδρομική Χαρά		Χειρόγραφο	score, qcl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3, tpt1, altc, flic, euph, tbn1, tbn2, tba, perc,	Διάφορα		
13	Jacques Offenbach (1819 - 1880)	Orpheus in Unterwelt (overture)/Orpheus in the Underworld		Χειρόγραφο	score, qcl, fl, ob. cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, sxh1, sxh2, sxh3-4, tpt1, tpt2, altc1, altc2, flic, tbn1, tbn2, tbn3, tba, perc,	Όπερες, οπερέτες	Παν. Μωυσιδης (Ενωματάρχης) 26-3-74	Διάρκεια εκτιμάται στα 11min, Περιέχει οδηγό 6σελ.

14	Εμμ. Αικατερίνη	Ο Χωροφύλαξ/Ύμνος της Χωροφυλακής	1951	Χειρόγραφο	qcl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, sxh1,sxh2,sxh3,, tpt1, altc, flic1,flic2, tbn1,tbn2, tba ,euph perc,	Εμβατήριο	Στίχοι .Σ.Σταυρίδου Συν/χου Χωρ/κής	Περιέχει πρωτοτυπο με στίχους.
15		Ολυμπιακός Ύμνος	/1895	Χειρόγραφο	qcl,fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, sax-alto, sxh1,sxh2,sxh3, tpt1, altc, tbn1,tbn2,tbn3, tba ,euph perc,	Διάφορα	2-5-1967. Σταμαράς Κων/νος Γρηγ.	
16	Kurt Well (1900-1950)	Die Dreigroschenoper (Nr7. Act1 Kanonen-Song)		Χειρόγραφο	score, ob1,ob2, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,Sax-tenore in Bb sxh1-2, sxh3-4, bn, tbn1,tbn2,	Όπερες, οπερέτες	Βασ. Βραδέλης 23-7-1989 ΜΟΥΣΙΚΟΣ Κ.Ο.Θ.	
17		Souvenir di Napoli		Χειρόγραφο	score, qcl, ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb, sxh1,sxh2, sxh3-4,tpt1,altc, euph, flic, tbn1,tbn2,tbn3,tba, perc	Διάφορα	Χρ. Μπαμιάτης, Θεσσαλονίκη 1974	
18		Μελωδικές Αναμνήσεις (Επιλογή)/prot rouggi από 1. Ψέμματα, 2. Λίγα Λουλούδια, 3. Παληά Γειτονιά 4. Δύο πράσινα μάτια 5. Συγγνώμη σου ζητώ 6. Λές και ήταν χθές 7. Γύρισε 8. Ήρθες σαν άνοιξη 9. Θέλω μια νύχτα		Χειρόγραφο	score, fl-pic, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, sxh1-3,sxh2,tpt1,flic, altc, euph,tbn1,tbn2-3,tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Χρ. Μπαμιάτης, Θεσσαλονίκη 1972	
19		Η Ψυχοκόρη		Χειρόγραφο	qcl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, sxh1,sxh2,sxh3, tpt1,altc, euph, flic, tbn1,tbn2,tbn3,tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Μωυσίδης, zarmas 1968	
20		Ελληνικοί Χοροί/Περιέχει Διάφορα Καλαματιανά, Κότσари, 1. Καλαματιανός, 2. Χορός Ζαλόγγου, 3.Μπουροβάλια, 4. Γεακίνα, 5. Αιγιάτσια, 6. Λεμονάκι, 7. Σαμιάτσια, 8. Βαγγελιό, 9. Χαραλάμπης, Ο μάης, Τρία Παιδιά βολιώτικα, Χασαποεέββικο, Χασάπικο, Καστοραϊνός ΤΣΑΜΙΚΑ, Κάτω στου Βάλτου, Η παπαδιά, Ο αητός, Τάκου Τάκου, Ψηλοτετράγωνο Βουνό, Γιουσουφ Αράπης. ΠΟΝΤΙΑΚΑ-Λεμονιάλενίτσαιμ, Κότσари, Κοσάρα, Κονιαλής, Λαχανα. ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ - Γύρω Γύρω απλώθηκε, Πολίτσια, λεβεντιά Καμαρωτή, ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ - Μυτιλήνης, Σάμου, Ικαρίας. ΚΡΗΤΗΣ - Σεληνιώτικος, Χανιώτικος, Χανίων, Πεντοζάλης, Σούστα, Χίου, Κέρκυρας, Λευκάδος, Θάσσου, Ελληνοπούλες, Κοστιλάτα, Πέρα στους Πέρα Κάμπους, Ο ρόβας, 40 παληκάρια, Ο μενούσης, Μισύω και τα μάτια μου, Λουλούδια ας μαζέψουμε, μπάτε κορίτσια στο χορό, Σ' ουπα μάνα παντρεψ, Στον επάνω μακαλά, Σούστα Ρόδου, Ελλάδα μας γλυκειά, Χόρευτε Ελληνίδες μου, Καζάνης , Μπάλος, Καραγκούνα, Ελληνοπούλες, Σουλιστούδα, Καραγκούνα, κατοριάς, Προύσα, Φουσούνι, Κοφτός		Χειρόγραφο	qcl,cl 2 in Bb,cl 3 in Bb, sxh1,sxh2-3, euph, tbn2-3,tba, perc	Χοροί	Ταρασιδής 1974	Περιέχει εννιά (9) χειρόγραφα τετράδια
21	1)Τ. Μωράκης 2)Μανώλης Χιώτης (1921-1970)	1)Σε μαγικά νησιά 2) Περρασμένες μου αγαπες (1959)		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,cl 3 in Bb,Sax-alto in Eb,Sax-tenore in Bb, sxh1,sxh2, tpt1,tpt2,altc, euph, tbn1,tbn2,tba	Τραγούδια / Άσματα		Περιέχει φ/ο διτλής όψης
22		1)Νησιώτικα Μοτίβα 2)Κρητικά		Φωτοτυπία έκδοσης	cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, sxh1,tpt1,tpt2,altc1-2, euph,tbn1,tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Κότσης Ευάγγελος, Βέροια 1994 Αλχίας (ΜΣ)	Περιέχει φ/ο διτλής όψης
23	Μανώλης Καλομοίρης (1883-1962)	ΤΗ ΥΠΕΡΜΑΧΩ	/1918-1920	Φωτοτυπία έκδοσης	score, pf, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, sxh1,sxh2,sxh3,tpt1,tpt2,altc1, euph,tba, perc	Συμφωνία		

24	Διονύσης Σαββόπουλος (1944-)	Σαββόπουλος (ποτ πουρί)		Φωτοτυπία έκδοσης	score, pf(*3),fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, Sax-tenore in Bb,,tpt1,tpt2, sxh1,sxh2,sxh3,altc, euph,tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Λγου(ΜΣ) Φίλιππος Γκίτσας	
25	Γιώργος Μουζάκης (1922-2005)/Ταγιάρας Κωνσταντίνος	Σου Σφυριζω		Φωτοτυπία έκδοσης	score, pf,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2, altc, euph,tba		Βέροια 1997, Ιωάννης Κασσερόπουλος Ανθστής(ΜΣ)	
26	Γιώργος Μουζάκης (1922-2005)	Δε Ζω Χωρίς Εσένα/ Θέλω κοντά σου να μείνω (Δεν ζω χωρίς εσένα)		Φωτοτυπία έκδοσης	pf,cl1,cl2,tpt1,tpt2,sxh1 altc, euph,tba		Βέροια 1997, Ιωάννης Κασσερόπουλος Ανθστής(ΜΣ)	
27	1)Λοΐζος Μάνος(1937-1982) 2)Τσιτσάνης Βασίλης (1915-1984)	1)ΔΕΚΑ ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ 2)ΕΙΜΑΣΤΕ ΑΛΑΝΙΑ	/1)1970,2)1951	Φωτοτυπία έκδοσης	score, pf,fl-pic,cl1,cl2,Sax-tenore in Bb, tpt1,sxh1-2, altc, euph,tba	Τραγούδια / Άσματα	Λ/γοςΜΣ) Φίλιππος Γκίτσας	1) Στίχοι Παπαδόπουλος Λευτέρης 2) Τσιτσάνης Βασίλης
28	Τσιτσάνης Βασίλης (1915-1984)	ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΒΑΣ. ΤΣΙΤΣΑΝΗ/ Περιέχει τα τραγούδια Βάρκα γιαλό, Αλάνια, Τα μάτια που αγαπώ		Φωτοτυπία έκδοσης	cl1,cl2,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, tpt1,tpt2, altc, euph,tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Λ/γος (ΜΣ) Φίλιππος Γκίτσας	
29	1)Μουζάκης Γιώργος, Οικονομίδης Γιώργος 3) Τάκης Μωράκης (1916-1991)/ Γ. Μουχλιανίτης	Latin/ Περιέχει τα τραγούδια1)Θα γίνω Βραζιλιάνα (mambo Brasileiro), 2)Ιστορίες μιας αγάπης, 3) Σε μαγικά νησιά, 4)Περασμένες μου αγάπες		Φωτοτυπία έκδοσης	score, pf,fl3,x cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, sxh1,sxh2,sxh3,tpt1, tpt2,, altc, euph,tbn1,tbn2, tbn3,,tba	Τραγούδια / Άσματα		
30		Greek Music/ Περιέχει Μ. Χατζηδάκη και Μ. Θεοδωράκη		Φωτοτυπία έκδοσης	guitar, fl, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, , Sax-tenore in Bb, ,tpt1, ,tpt2, euph, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Αθανασιάδης	
31	Hans Kolditz (1923-1996)	Tiger Rag (Foxtrott) N1/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
32	Hans Kolditz (1923-1996)	Barcelona (Carioca Foxtrott) N2/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
33	Hans Kolditz (1923-1996)	Ramona (Langsamer Walzer) N3/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
34	Hans Kolditz (1923-1996)	Little Borwn Jug N4/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
35	Hans Kolditz (1923-1996)	Baby's Birthday (Foxtrott) N5/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSI++	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
36	Hans Kolditz (1923-1996)	Guantanamo (Cha Cha) N6/ Από την ηχογράφηση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών

37	Hans Kolditz (1923-1996)	Casatschok N7/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
38	Hans Kolditz (1923-1996)	Down by the Riverside (Dixieland) N8/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
39	Hans Kolditz (1923-1996)	Hamburger Veermaster (Marschlied) N9/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
40	Hans Kolditz (1923-1996)	Tango Bolero (Tango) N10/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
41	Hans Kolditz (1923-1996)	Tango Bolero (Tango) N10/Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2		Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tbn3,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2006	Συλλογή για μπάντα πνευστών
42	Hans Kolditz (1923-1996)	Ein Gläschen vom Rhein (pot pourri) N11/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3, euph, flic1,flic2,flic3, tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
43	Hans Kolditz (1923-1996)	Cielito Lindo (Valse) N12/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
44	Hans Kolditz (1923-1996)	Schiwago Melodie (Valse moderato) N13/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
45	Hans Kolditz (1923-1996)	La Cucaracha (Rumba Carioca) N14/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
46	Hans Kolditz (1923-1996)	Gruezi wohl, Frau Stirnimaa (Polka Fox) N15/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
47	Hans Kolditz (1923-1996)	Swinging Bavaria (Foxtrott) N16/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ.WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών

48	Hans Kolditz (1923-1996)	Rosamunde (Polka) N17/ Από την ηχογράφιση Halters Hits and Evergreens 2	MUSIKVELAQ WILHELM HALTER - KARLSRUHE - WEST	Φωτοτυπία έκδοσης	qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1,sxh2, sxh3,,altc1,altc2, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba1,tba2,perc	Ορχηστρικά έργα		Συλλογή για μπάντα πνευστών
49	Μάνος Λοΐζος (1937 - 1982)	Επιλογή Μάνος Λοΐζος		Χειρόγραφο & Φωτοτυπία	score, qcl,fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in Eb,sxh2 in Eb,sxh3 in Eb, sxh1 in F,sxh2 in F,altc1, euph, tbn1,tbn2,tbn3, tba1 in Bb,tba2 in Eb,perc	Ορχηστρικά τραγούδια	Χρυσ. Μπαμώτη	Περιέχουν υπογραφή με ημερομηνία 1984
50	Μάνος Λοΐζος (1937 - 1982)	Νησιώτικες Ζωγραφιές		Χειρόγραφο	score, fl,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in Eb,sxh2 in Eb,sxh3 in Eb, sxh1 in F,sxh2 in F,altc1, euph, flic1 tbn1,tbn2,tbn3, tba1 in Bb,tba2 in Eb,perc	Χοροί	Χρυσ. Μπαμώτη	Περιέχουν υπογραφή Χρ. Μπαμώτης με ημερομηνία 1970
51	Μάνος (Εμμανουήλ) Χατζιδάκις (1925-1994)	Επιλογή ΜάνοςΧατζιδάκις		Φωτοτυπία χειρογράφου	score, qcl,fl,ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2, sxh1 in Eb,sxh2 in Eb,sxh3 in Eb, sxh1 in F,sxh2 in F,altc1, euph, flic1tbn1,tbn2,tbn3, tba1 in Bb, perc	Ορχηστρικά τραγούδια	Παρωτιδης	Περιέχουν υπογραφή Χρ. Μπαμώτης με ημερομηνία 1973-1974
52		Ameico Anchors Mars		Χειρόγραφο χαρτόνι	qcl,fl in D,fl in C, ob, cl1, cl2,cl3,cl4, Sax-alto in Eb,Sax-tenore in Bb, tpt1, sxh1 in Eb,sxh2 in Eb,sxh3 in Eb,altc1, euph1,euph2 flic1,tbn1 in Bb,tbn2 in Bb,tbn3 in Eb, tba1 in Bb,ba1 in Eb, perc	Διάφορα		Περιέχουν υπογραφή & ημερομηνία 1951
53	/ Αθανασιάδης Ιπποκράτης	Επιλογές Ελληνικά (N75)/ Περιέχει τα τραγούδια 1.Άρνηση (Θεοδωράκης/ Σεφέρης), 2. Κύθηρα (Κατσαρός / Λυμπερόπουλος), 3. Η Γοργόνα (Λοΐζος/ Παπαδόπουλος), 4. Ο Δρόμος (Λοΐζος/ Μητρόπουλος), 5.Τζαμάικα (Λοΐζος/Παπαδόπουλος)		Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,cl1, cl2, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2, sxh1, sxh3,,altc1, euph, flic1,flic2 tbn1,tba,perc	Τραγούδια / Άσματα	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2006	
54	Lohm Edmondson	Big Band Bossa Nova (N66)		Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob, cl1, cl2,cl3, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,tpt1,tpt2, sxh1,altc1, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba,perc	Διάφορα	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2005	
55	Francis Lai (1932-2018)	Theme form Love Story		1970 Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl, cl1 in Eb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore,tpt1,tpt2, sxh1, euph, flic1,flic2 tbn1,tbn2,tba,perc	Μουσική κινηματογράφου	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2005	
56	Gioachino Rossini (1792-1868)	Tancredi	/1974	Φωτοτυπία χειρογράφου	score, cl1 in Eb, cl2 in Bb, Sax-alto in Eb,tpt, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb sxh1 in F, sxh2 in F, altc, euph, flic,tbn1,tbn2,tba,perc	Οπερες, οπερέτες	Αθήνα 1984 Στάυρος Τραυλός Ανθ/γος (Μ.Σ.)	
57	Trevor Jones & Randy Edellman	The Last of the Mohicans - The Kiss (Main Theme)	/1992	Φωτοτυπία έκδοσης	score, cl in Eb, cl1 in Bb cl2 in Bb, Sax-alto1 in Eb,Sax-alto2 in Eb,Sax-tenore in Bb, tpt1,tpt2, tpt3, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb, altc, euph, flic,tbn1,tbn2,tba,perc	Μουσική κινηματογράφου	Επιμέλεια Ιωάννης Μισόπουλος 2013	

58	Franz von Suppé (1819-1895)	Poet and Peasant - (overture)/ Dichter Und Bauer (Ποιητής και Χωρικός)	/1900	Χειρόγραφο	score, qcl, fl, ob, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, tpt, sxh1, sxh2, sxh3, altc, flic, euph, tbn1, tbn2, tbn3, tba, perc	Όπερες, οπερέτες		
59	Δημήτρης Πατρινός/ Γρηγόρης Καλτσιάδης	Μισιρλού	/1927	Φωτοτυπία έκδοσης	fl, cl1 in Eb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore, tpt1, tpt2, sxh1, euph, flic1, flic2 tbn1, tbn2, tba, perc	Τραγούδια / Άσματα	Ανθ/στής Ν. Δραγομάνοβιτς 1968, Σπύρος Φλώρος 1969	
60	Μιχάλης Σουγιούλ (1906-1958)/ Α.Ανδρέου	Επιλογή Μιχάλης Σουγιούλ	A&Ch music Editors, Larnaca Cyprus 1996	Φωτοτυπία έκδοσης	fl-pic, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenor, tpt1, tpt2, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb, sxh1 in F, sxh2 in F, euph, flic, tbn1, tbn2, tba, perc	Τραγούδια / Άσματα		
61	Σταύρος Κουγιουμτζής (1932-2005)/Α.Ανδρέου	Επιλογή Σταύρος Κουγιουμτζής	A&Ch music Editors, Larnaca Cyprus 1996	Φωτοτυπία έκδοσης	fl-pic, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenor, tpt1, tpt2, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb, sxh1 in F, sxh2 in F, euph, flic, tbn1, tbn2, tba, perc	Τραγούδια / Άσματα		
62	Dennis Armitage (1928-2005)	On the Back - Beat N10	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb, tpt1, tpt2, tpt3, sxh1, sxh2, sxh3, sxh in F, euph, tbn1, tbn2, tbn Bass, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
63	Dennis Armitage (1928-2005)	Jackpot N17	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb, tpt1, tpt2, tpt3, sxh1 in F, sxh2 in F, sxh3 in F, sxh3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn Bass, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
64	Dennis Armitage (1928-2005)	All Together N6	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb, tpt1, tpt2, tpt3, sxh1 in F, sxh2 in F, sxh3 in F, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb, sxh3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn Bass, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
65	Dennis Armitage (1928-2005)	Everybody Clap your Hands N12	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb, tpt1, tpt2, tpt3, sxh1 in F, sxh2 in F, sxh3 in F, sxh3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn Bass, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
66	Dennis Armitage (1928-2005)	Up and Away N11	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl, ob, cl 1 in Bb, cl 2 in Bb, cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb, tpt1, tpt2, tpt3, sxh1 in F, sxh2 in F, sxh3 in F, sxh1 in Eb, sxh2 in Eb, sxh3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn Bass, tba, perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών

67	Dennis Armitage (1928-2005)	Teeny - Weeny - Waltz N4	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in F,sxh2 in F, sxh3 in F, euph, tbn1,tbn2,tbn Bass, tba,perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
68	Dennis Armitage (1928-2005)	Fun For All N5	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in F,sxh2 in F, sxh3 in F,sxh1 in Eb, sxh2 in Eb , sxh3 in Eb , euph, tbn1,tbn2,tbn Bass, tba,perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
69	Dennis Armitage (1928-2005)	Up And Down N1	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in F,sxh2 in F, sxh3 in F, euph, tbn1,tbn2,tbn Bass, tba,perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
70	Dennis Armitage (1928-2005)	High Times N2	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in F,sxh2 in F, sxh3 in F, sxh3 in Eb , euph, tbn1,tbn2,tbn Bass, tba,perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Περιέχει οδηγό Συλλογή για μπάντα πνευστών
71	Dennis Armitage (1928-2005)	Lofty N3	1998 by editions Marc Reift Switzerland	Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, Sax-alto in Eb,, Sax-tenore in Bb,Sax-sopano in Bb, Sax-baritone in Bb,tpt1,tpt2,tpt3, sxh1 in F,sxh2 in F, sxh3 in F, sxh3 in Eb , euph, tbn1,tbn2,tbn Bass, tba,perc	Ορχηστρικά έργα	Ιωάννης Ελέφαντης Μουσικός	Συλλογή για μπάντα πνευστών
72	/ Ιπποκράτης Αθανασιάδης	Μακεδονία Ξακουστή		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,ob,cl 1 in Bb, cl 2 in Bb,,cl 3 in Bb, , Sax-tenore in Bb,,cn1,cn2,, hn1 in F,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, altc, euph, tbn1,tbn2,tbn3 tba,perc	Εμβατήριο	Λγος(ΜΣ) Γεώργιος Τρούσας	
73	Τχου ε.α. Σπυρίδων Καίσαρης (1857 - 1946)	Αεροπόρος		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,,cl3 in Bb, cl1 in Eb, Sax-alto in Eb, ,cn1,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, altc, euph,, ,tbn2,tbn3 tba,	Εμβατήριο		Στίχοι Αντγου ε.α.Φραντζής Α.
74	/ Αναστ. Ρεμούνδου Λοχαγού Μουσικής (Ν. 2-5)	Ευζωνάκι		Φωτοτυπία έκδοσης	fl,ob, cl2 in Bb,,cl3 in Bb, cl1 in Eb, bassoon,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, altc, euph,baritone T.C. tbn1,tbn2,tbn3 tba,perc	Εμβατήριο	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2006	
75	Αρχιμουσικός Διονύσιος Βισβάρδης	Περνάει ο στρατός	Θεσσαλονίκη/Θεσσαλονίκη (1935)	Φωτοτυπία έκδοσης	fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,,cl3 in Bb, cl1 in Eb, bassoon,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-baritone in Bb,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, hn4 in Eb , , euph,baritone T.C. tbn1,tbn2,tbn3,bass tbn, tba,perc	Εμβατήριο		Στιχογράφος Ταγματάρχης Κωνσταντίνος Γκιγκόπουλος

76	Ανχης ΜΣ Μαργαρίτης Καστέλλης	Θεσσαλία		Φωτοτυπία έκδοσης	fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,,cl3 in Bb, cl1 in Eb, bassoon,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb, Sax-baritone in Bb,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, hn4 in Eb, euph,baritone T.C. tbn1,tbn2,tbn3,bass tbn, tba,perc	Εμβατήριο		
77		Η Μακεδονία είναι ελληνική		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb, , cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , ,flc,altc, euph,baritone T.C. tbn1,tbn2,,bass tbn, tba,perc	Εμβατήριο	Γιάννης Ηλιάδης (1992)	
78	Τχου ε.α. Σπυρίδων Καίσαρης (1857 - 1946)	Η σημαία μας		Φωτοτυπία έκδοσης	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,, cl1 in Eb, bassoon,Sax-alto in Eb, Sax-tenore in Bb,, Sax-baritone in Bb,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, hn4 in Eb,, euph,baritone T.C. tbn1,tbn2,,bass tbn, tba,perc	Εμβατήριο	Επιμέλεια Α.Μ. Ζαγορίδης 2005	Στιχουργός Α. Παράσχου
79	Enrico Sabatini/ Νικηφόρος Νευράκης	Silvana		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, , Sax-tenore in Bb,,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn3 in Eb, flc1,flc2,altc, euph, tbn1,tbn2,tbn3, , tba,perc	Περιφοράς	Φιλαρμονικός Σύλλογος Σκρυτερού-Κέρκυρας (1985)	
80	R. Baragatti	Santa Filomena		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb, ,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , ,flc1,,altc, euph,, tbn1,tbn2,tbn3,, tba,perc	Περιφοράς		
81	Σπυρίδων Δουκάκης(1886-1974)	Άγιος Σπυρίδων	/Γαστούρι Κέρκυρας	Χειρόγραφο	,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, ,flc1,,altc, euph,, tbn1,tbn2,tbn3, tba,perc	Περιφοράς	Γεώργιος Ναπολ. Λιτσαρδόπουλος	
82		San Fransisco		Φωτοτυπία έκδοσης	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb,flc1,,altc, euph,baritone T.C., tbn1,tbn2,, tba,perc	Περιφοράς	Ζαγορίδης Α. 2004	
83		Arca Santa		Χειρόγραφο	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb,,altc, euph, tbn1,tbn2,tbn3, tba,perc	Περιφοράς		
84		Αγία Κυριακή		Φωτοτυπία έκδοσης	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, ,Sax-tenore in Bb, cn1,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb , ,altc, euph, tbn1,tbn2,, tba,perc	Περιφοράς	Ζαγορίδης Α. 2004	
85		Seminario	/1972	Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Bb, ,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,, Sax-alto in Bb ,Sax-tenore in Bb, cn1,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb,flc1,,altc, euph,baritone T.C., tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1,tba Bb2, tba Eb,perc	Περιφοράς	Εν/χης Μάλλης Π.	

86		Οι Ταξιάρχαι		Φωτοτυπία χειρογράφου	pic,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,cn3,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, ,altc, euph,, tbn1,tbn2,tbn3, tba Eb,perc	Περιφοράς	Ζωγράφος
87		Άγιος Νικόλαος		Φωτοτυπία χειρογράφου	,fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,,Sax-tenore in Bb,,cn1,cn2,cn3,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb,,hn2 in F, flc1,flc2,altc, euph,, tbn1,tbn2,tbn3,, tba Bb1,, tba Eb,perc	Περιφοράς	
88	C. Bartolucci	Il Nuovo Fanfarista	/1928	Φωτοτυπία έκδοσης	fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,, Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, ,hn2 in F, flc1,flc2,altc, euph,baritone T.C., tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1, ,perc	Περιφοράς	Ζαγοριδής Α. 2005
89		Η Κυρία των Αγγέλων		Φωτοτυπία χειρογράφου	,fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb,Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, ,hn2 in F, ,altc1,altc2 euph,baritone T.C., tbn1,tbn2,tbn3,, tba Eb,perc	Περιφοράς	Τμήμα Μουσικής Αστυνομίας Θεσσαλονίκης
90		Άγιος Αρτέμιος		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,ob,cl1 in Bb,cl3 in Bb, Sax-alto in Bb 2,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, ,hn2 in F, altc1, euph,baritone T.C., tbn1,tbn2,tbn3, , tba Eb,perc	Περιφοράς	
91		Άγιοι Θεόδωροι		Φωτοτυπία χειρογράφου	,fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,,Sax-tenore in Bb, ,cn1, , hn3 in Eb, ,hn2 in F, ,altc1, , tbn1,	Περιφοράς	Τμήμα Μουσικής Αστυνομίας Θεσσαλονίκης
92		Άγιος Δημήτριος		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1,,Sax-tenore in Bb, ,cn1,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, hn4 in Eb,hn1 in F, flc1,,altc1, euph, tbn1,tbn2,tbn3, tba Eb,perc	Περιφοράς	Εμ. Αικατερίνης
93		Santa Thiresia		Φωτοτυπία χειρογράφου	,fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1,,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb,, flc1,,altc1, euph,, tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1,, tba Eb,perc	Περιφοράς	1.Λχιας Σαμαράς Δημ. (1976) 2.Μάλλιος Π. (1978) 3. Μαυροειδής
94	Δημ. Μπουκουβάλας	Η Υπαπαντή		Φωτοτυπία χειρογράφου	pic,fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, ,Sax-tenore in Bb, cn1,cn2,,hn1 in Eb, hn2 in Eb , hn3 in Eb, hn4 in Eb, , flc1,flc2,altc1, euph, tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1, tba Eb,perc	Περιφοράς	Δημ. Μπουκουβάλας

95		Αγία Ειρήνη		Χειρόγραφο	,fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, ,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, hn4 in Eb,, flc1,flc2,altc1, euph,, tbn1,tbn2,tbn3,, tba Bb1,perc	Περιφοράς		
96		Η Χωροφυλακή		Χειρόγραφο	,fl,ob,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,Sax-alto in Eb 1, ,Sax-tenore in Bb, ,cn1,cn2,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, hn4 in Eb,, flc1,flc2,altc1, euph,, tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1, , ,perc			
97		Αγία Κυριακή (Δήμου)		Χειρόγραφο	fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, ,,cn1,,,flhn,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, hn4 in Eb,, flc1,,altc1, ,, tbn1,tbn2,tbn3, tba Bb1, , ,perc			
98	Gostinelli/ N. Μάντζαρος	Monastero		Φωτοτυπία έκδοσης	,fl,,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, ,cn1,cn2, euph,baritone T.C., tbn1, tba Bb1,,perc	Περιφοράς	A.M. Ζαγοριδής(2005)	
99		Τζιλιόλη		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Bb, cn1,altc1, tba Bb1	Περιφοράς		
100		Santa Thecla		Χειρόγραφο- Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,cl1in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, sax soprano in Bb,cn1,cn2,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, altc,flc1,flc2,euph,tbn1,tbn2, tbn3,tba in Bb,perc	Περιφοράς	Γιάνναρης (1979)-Πεχλιβάνης (1984)-Λειβαδίτης Θεόδωρος	
101		La Festa di Bronzo		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, cl1 in Eb, cn1,cn2,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, altc,euph,tbn1,tbn2, tbn3,tba in Bb,perc	Περιφοράς	Βασ. Κρητικός	
102		Corpus Domini		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Bb,, cl3 in Bb, cl1 in Eb, cn1, cn2, altc,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn3,tba in Eb, perc	Περιφοράς(Religiosa)	Βασ. Κρητικός	
103		Santa Giovanna		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Bb, cl3 in Bb, cl1 in Eb, cn1, cn2, altc,hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, euph, tbn1, tbn2, tbn3,tba1 in Eb,tba2 in Eb perc	Περιφοράς (Trionfale)	Βασ. Κρητικός	
104		Sancasiano		Χειρόγραφο	cl2 in Bb, cl3 in Bb,Sax-Alto in Eb, cn1,cn2, altc1,altc2,hn1 in Eb, hn2 in Eb, tbn1,tba1 in Eb	Περιφοράς (Trionfale)		
105	Ficini	Nativita		Φωτοτυπία χειρογράφου	fl,cl1in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, cl1 in Eb, Sax alto, Sax-Tenoro,Sax-soprano, cn1,cn2, hn1 in Eb,hn2 in Eb, altc,tbn1,tbn2,tbn3, euph, tba1 in Eb, tba2 in Eb, tba in Bb, perc	Περιφοράς(Trionfale)	Σπυρίδων Ξηρομερίτης- Πεχλιβάνης Ανδρέας	
106		Amabile		Χειρόγραφο	fl, ob,cl1 in Eb, cl1 in Bb,cl2 in Bb,cl3 in Bb,cn1,hn1 in F, hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, altc, tbn1, tbn3, tba1 in Eb, tba2 in Eb,tba in Bb,perc	Περιφοράς (Religiosa)		

107		Le Palme		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Eb, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, cn1, cn2, Sax-alto in Eb, Sax-Tenore, hn 1 in Bb, hn2 in Bb, hn3 in Bb, hn1 in F, tbn 1, altc, tba in Eb, perc	Περιφοράς (Trionfale)		
108	Pomicolo Ferdo	National		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1, cn1, cn2, hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, euph, altc, tbn1, tbn2, tbn3, tba in Eb, perc	Περιφοράς		
109	Ι. Ρούσσος	Βουβό Κλάμα		Φωτοτυπία έκδοσης	fl, cl1 in Eb, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-alto, Sax-Tenor, cn1, hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, flhn, tbn1, tbn2, tbn3, baritone (T.C.), euph, tba, perc	Πένθιμα (Funebre)	A.M. Ζαγορίδης 2010	
110		Μαραμένα Ρόδα		Φωτοτυπία έκδοσης	fl, cl1 in Bb, cl2 in Bb, Sax-alto, Sax-Tenor, hn1 in Eb, cn1, cn2, baritone(T.C.), euph, tbn1, tba, perc	Πένθιμα (Funebre)	Κώστας Κερεζίδης 2007	
111		Μεγάλη Παρασκευή		Φωτοτυπία έκδοσης	fl, cl1 in Bb, cl2 in Bb, Sax-Alto, Sax-Tenor, hn1 in Eb, cn1, cn2, tbn1, tbn2, tbn3, baritone (T.C.), euph, tba, perc	Πένθιμα (Funebre)	Κώστας Κερεζίδης	
112	Tomaso Albinoni/ Remo Giazotto	Adagio d' Albinoni		Φωτοτυπία έκδοσης	cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-Alto, Sax-Tenor1, Sax-Tenor2, cn1, cn2, altc, euph, tba, perc	Πένθιμα (Funebre)	Αρχ/κας Ιωάννης Μπουζούκης	
113		Dolores		Φωτοτυπία έκδοσης	fl, ob, cl1 in Eb, cl1 in Bb, cl2 in Bb, Sax-Alto, Sax-Tenor, cn1, cn2, hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, baritone(T.C.), euph, tbn1, tbn2, tbn3, tba1 in Eb, perc	Πένθιμα (Funebre)	Ζαγορίδης Α. 2004	
114	Fr. Futsio	Amlet		Φωτοτυπία έκδοσης	fl, cl1 in Bb, cl2 in Bb, cl3 in Bb, Sax-Alto, Sax-Tenor, cn1, hn1 in Eb, hn2 in Eb, hn3 in Eb, baritone(T.C.), euph, tbn1, tbn2, tbn3, tba1 in Eb, perc	Πένθιμα (Funebre)	Ζαγορίδης Α. 2006	
115		Chopin		Χειρόγραφο	score	Πένθιμα (Funebre)		
116	Franz Gruber & Joseph Mohr	Άγια Νύχτα		Φωτοτυπία έκδοσης	score, flhn, euph, tba, perc	Χριστουγεννιάτικα (Quintet)	Αλεξ. Κάτσιος 2003	
117	G.F. Handel	Άγγελοι Ψέλνουν Γλυκά		Φωτοτυπία έκδοσης	score, cn1, hn1 in F, tbn1	Χριστουγεννιάτικα (Quintet)	Αλεξ. Κάτσιος 2003	
118	Ουαλικό Παραδοσιακό	Deck the Hall (Γιορτινά τραγούδια ηχούνε)		Φωτοτυπία έκδοσης	score, tbn1, tba	Χριστουγεννιάτικα (Quintet)	Αλεξ. Κάτσιος 2003	

119	Simeone Onorati	Μικρός Τυμpanιστής		Φωτοτυπία έκδοσης	score, cn1, hn1 in F, euph	Χριστουγεννιάτικα (Quintet)	Αλεξ. Κάτσιος 2003	
120		Χιόνια στο Καμpanαριό		Φωτοτυπία έκδοσης	score, flhn1, flhn2, euph, hn1 in F, tba,	Χριστουγεννιάτικα (Quintet)		
121		We wish you a Merry Christmas		Φωτοτυπία έκδοσης	bassoon,cl1 in Bb, cl2 in Bb, Sax-alto in Eb, Sax-Tenor in Bb, cn1, cn2, cn3, hn1 in F, hn1 in Eb, hn2 in Eb, altc, euph, baritone(T.C.), tbn1, tbn2, perc	Χριστουγεννιάτικα		
122		Nowell		Φωτοτυπία χειρογράφου	cn1,cn2, tba1, euph	Χριστουγεννιάτικα		
123		Οι Ποιμένες		Φωτοτυπία χειρογράφου	cn1,cn2, tba1, euph	Χριστουγεννιάτικα		
124		Τρίγωνα Κάλαντα		Φωτοτυπία έκδοσης	score, fl1,fl2,fl3, ob1,ob2,cl1 in Bb, cl2 in Bb,cl3 in Bb, hn1 in Eb, hn2 in Eb,hn3 in Eb, flhn, euph,tbn1,tbn2, tbn3,tba	Χριστουγεννιάτικα		
125		Toy to the world		Φωτοτυπία χειρογράφου	cl1 in Bb, cn1,tbn1	Χριστουγεννιάτικα		

Βιβλιογραφία

Βιβλία:

- Δασκαλάκης, Απόστολος. *Ιστορία Ελληνικής Χωροφυλακής 1936 – 1950*. Τόμος Α΄. Αθήνα: Αρχηγείον Χωροφυλακής, 1973.
- Κούκου, Ελένη. *Ο Καποδίστριας και η Παιδεία*. Τόμος Β΄. Αθήνα, 1972.
- Λεούση, Λίντα. *Ιστορία της Ελληνικής Μουσικής 2000 π.Χ. – 2000 μ.Χ.* Αθήνα: Εκδόσεις Άγκυρα, 2003.
- Μεγάλη Στρατιωτική και Ναυτική Εγκυκλοπαίδεια. *Λεξικόν*. Τόμος 6, Διεύθυνση σύνταξης Αλέξανδρος Κοντούλης. Αθήνα: Γενικό Επιτελείο Στρατού, 1930.
- Παπαδόπουλος, Κάρπος. *Ανασκευή των εις την ιστορίαν των Αθηνών αναφερομένων περί του στρατηγού Οδυσσέως Ανδρούτσου, του ελληνικού Τακτικού και του συνταγματάρχου Καρόλου Φαββιέρου / παρά του λοχαγού Κάρπου Παπαδοπούλου*. Αθήνα: Εκ της Τυπογραφίας Πέτρου Μαντζαράκη, 1837.
- Τσάκωνας, Πολύβιος. *Ιστορία της Κρητικής Χωροφυλακής*. Αθήνα, 1963.
- Φραντζή, Γεώργιος. *Χρονικόν*, βιβλίο Γ΄, Αθήνα: J.P. Migne, 1955.
- Holland, A. Thomas. *Jericho*, The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East, Vol. 3. Oxford: Oxford University Press, 1997.

Βιβλία από ηλεκτρονική πηγή:

- Αισχύλος. *Πέρσες*. Μετάφραση: Ι. Ν. Γρυπάρη. Θεσσαλονίκη: ΚΕΓ, 2015. Πρόσβαση 23 Αυγούστου 2023. https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=126&page=12.
- Θουκυδίδης. *Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου*. Βιβλίο Ε. Μετάφραση: Άγγελου Σ. Βλάχου. Αθήνα: Γαλαξίας, 1965 – 1968. Πρόσβαση 23 Αυγούστου 2023. https://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/library/browse.html?text_id=73&page=178.
- Encyclopedia Britannica*, s.v. “march music” <https://www.britannica.com/art/march-music>.
- Grove Music Online*, s.v. “march” <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/>.
- Online Etymology Dictionary*, s.v. “band”, <https://www.etymonline.com/word/band>.
- Online Etymology Dictionary*, s.v. “march”, <https://www.etymonline.com/word/march>.

Άρθρα εφημερίδας / περιοδικού:

- Ασπρέας, Γεώργιος. «Εξέλιξις του αστυνομικού θεσμού από τις απελευθερώσεως της Ελλάδος μέχρι σήμερον», *περιοδικό Αστυνομικά Χρονικά*, έτος Β΄, τεύχος 1, έκδοση Αρχηγείου Αστυνομίας Πόλεων, Ιούνιος 1954.

- Ζούμπος, Σ. Γιώργος. *Ιστορία της Φιλαρμονικής Εταιρείας Μάντζαρος Κερκύρας*. Τόμος Α, 1890 –1911. Κέρκυρα [χ.ο], 2013.
- Κωνσταντοπούλου, Φωτεινή. «Η συμβολή της Επτανήσου στον Αγώνα της Εθνεγερσίας», *εφημερίδα Καθημερινή*, αριθμ. φύλλου. 22930, 25 – 26 Μαρτίου 1995.
- Τζιβανόπουλος, Αντώνιος. «Υπηρεσία Μουσικής της Ελληνικής Αστυνομίας – Κάνοντας τη διαφορά στην κοινωνία μέσω της μουσικής», *περιοδικό Αστυνομική Ανασκόπηση*, τεύχος 300, Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2017.
- Τσεκούρα, Αικατερίνη. «Ο χορός στο Βυζάντιο», *περιοδικό Αρχαιολογία και Τέχνες*, τεύχος 91, Δεκέμβριος 2004.
- Χαστούπης, Αθανάσιος. «Το βιβλίο του Ιησού του Ναυή», *περιοδικό Θεολογία*, τεύχη 2,3, Ιανουάριος 1989.
- Χωρίς Συγγραφέα. «Ιστορικά της Αστυνομίας – Η Αστυνομία Πόλεων από της ίδρύσεως της μέχρι σήμερα (1921 – 1953)», *περιοδικό Αστυνομικά Χρονικά*, έτος Α', τεύχος 8, Σεπτέμβριος 1953 [χ.ο], έκδοση Αρχηγείου Αστυνομίας Πόλεων.

Ηλεκτρονικές πηγές:

- Αλιγιζάκης, Κ. Αγησίλαος. "Ο Alfonso di Maio", *εφημερίδα Χανιώτικα Νέα*, online έκδοση, Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://www.haniotika-nea.gr/o-alfonso-di-maio/>.
- Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού. «Μάγγελ Ερνέστος», Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://argolikivivliothiki.gr/tag/μάγγελ-βικελίνος-ερνέστος/>.
- Αρχείο Κωνσταντίνου Παναγιόπουλου, Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΨΗΦΙΔΑ), Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/25976>.
- Γενικά Αρχεία του Κράτος, αρχείο Προσωρινής Διοικήσεως της Ελλάδος, α.π. 2678/22 Σεπτεμβρίου 1825, Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <http://www.gak.gr/index.php/el/menu-el/gak-sillogi/arxeia-kai-sylloges>.
- Γενικό Επιτελείο Στρατού / Διεύθυνση Μουσικού. «Ιστορικά στοιχεία για τη Μουσική του Ελληνικού Στρατού», Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <http://army.gr/el/organosi/stoiheia-organosis-genikoy-epiteleiou-stratoy/b-klados/v8-dieythynsi-moysikoy/istorika>.
- Γκομούζας, Ιωάννης. «Οι μουσικές του 1821 στο Μουσείο Λαϊκών Οργάνων», ιστοσελίδα athensvoice.gr. Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://www.athensvoice.gr/politismos/eikastika/738260/oi-moysikes-toy-1821-sto-moyseio-laikon-organon/>.
- Εθνικό Τυπογραφείο. Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://www.et.gr/>.

- Mangel, Michael Ernst. «Ο Φιλελληνισμός στην Ουγγαρία και οι σχέσεις της Ουγγαρίας με την Ελλάδα.» *Εταιρεία για τον Ελληνισμό και τον Φιλελληνισμό*, Προσπέλαση στις 23/08/2023 από www.eefshp.org/filellinismos-stin-oyggaria.
- Μανιάτης, Αθανάσιος. «Η Μουσική της Κρητικής Χωροφυλακής 1899 – 1913: Ο ρόλος και η συμβολή της στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα του νησιού». Εισήγηση στο επιστημονικό συνέδριο «Η Μπάντα Πνευστών στην Ελλάδα: Ιστορία και Προοπτικές», Κέρκυρα 5 – 7 Απριλίου 2019. Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=8QOGIiNZoI4>.
- Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κ. Κοτσανά, «Τα μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων», Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://kotsanas.com/cat.php?category=21>.
- Ντόρφνερ, Έλεν. «Η μουσική ζωή της Αθήνας στην αυλή του βασιλιά Όθωνα Α΄ της Ελλάδας (1834 – 1862)», Online – Compendium των ελληνογερμανικών διασταυρώσεων. Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. https://comdeg.eu/el/master_essay/das-musikleben-in-athen-am-hof-konig-ottos-i-von-griechenland-1834-1862-revision/.
- Οργανισμός Τουρισμού Ρουμανίας (Romania Tourism). «Η πόλη Alba Iulia». Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://romaniatourism.com/alba-iulia.html>.
- Σκιαδάς, Γ. Ελευθέριος. «Χριστούγεννα στο Ναύπλιο επί Καποδίστρια», ιστοσελίδα: Τα *Αθηναϊκά*. Πρόσβαση στις 23 Αυγούστου 2023. <https://www.taathinaika.gr/athinaika/nea/ellada/45757-xristougenna-sto-nauplio-epi-kapodistri>